Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...мнай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана | № 8 (17131) | 1986 оной январиин 10, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

ЭХЭ ОРОНОЙ ҮНДЭР ШАГНАЛДА ХҮРТЭГШЭД

...ЖАЛААР ...ЛДОҺОН СОЛО

...н Булгатович Ербаев гансашье рай... ...огоо мэдээжэ бэшэ, харин респуб... ...соогоо нэрэ солотой хонишодой ...болонхой. Тэрэ гэр бүлөөрөө эхэ ...ой отара даажа абаһаар арба га... ...жэлдэ хүдэлжэ байнхай. Хонишон ...д, хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байха... ...түрүүшынхеэ түрэһэн зуун эхэ хонин ...өө зуун хурьга түлжүүлээ һэн. Тэрэ ...э лэ зуутанай тооһоо гараагүй юм. ...Имэ амжалтын үндэһэн гэнэ гүт? ...оной ажал мэдээжэ ха юм даа. ...шэнэ, ондоо юумэ хэлэжэрхихэшье ...айхаб. Гансал ажалдаа бүхы хүсэеэ ...бодолоо үгэжэ хүдэлхэ ёһотой. ...өө, оролдоогүй һаа, ямаршье ажал... ...жалта түйлахань бэрхэтэй байдаг ха ...Үнэн зүрхэнһөө бодожо, доторoo ...эжэ зориһон хүнүүд заатагүй зори... ...бэелүүлдэг. Юрэдөө оролдохол, ...хэл хэрэгтэй. Тиигэбэл амжалта хэ... ...е түйлагдаха, — гэжэ түрүү хонишон ...һэн.

...н Булгатович урдань хонишон боло... ...оролдодогшьегүй, балай энээн тухай ...догшьегүй һэн. Тэрэ хара бага һаа ...э хуби заяагаа түмэр түдэгэтэй хол... ...хүн ха юм. Механизатораар ажал... ...шоферой курсада һуража, совхо... ...оо жолоошон болоо. Эндэшье һай... ...хүдэлжэ, нютагайнгаа зоной маг... ...а хүртэдэг байгаа.

...эшье 70-аад онуудай эхеэр совхоздо ...хонидой отара даажа абаад хүдэлхэ ...д дуталдажа, совхозой дирекци энэ ...усалгатай ажалда һайн механизатор... ...е гэр бүлэтэйнь хүдэлгэхэ гэжэ шии... ...байна. Энэ ямар удхатай байгааб ...э, эхэ хонидые харууһалдаг бригадада ...алан таһалжа үгэжэ, тэрээн дээрэһээ ...нь өөһэдтэнь абхуулха зорилго табиг... ...юм. Тиимэһээ тэдээндэ трактор бүхы ...эй зэр зэмсэгүүдтэйгээр үгтэһэн бай... ...адна тэдэнэр өөһэдөө тэжээлээ зөөхэ, ...залһаяашье асарха байна бшуу. ...эл Иван Булгатович өөрынгөө нүхэр ...а Ринчинимаевна Дылыковатай хони...

шод болошоо һэн. Тэрэ үедэ Елена Ринчинимаевна һаалишанаар хүдэлдэг, баһал түрүүшүүлэй нэгэн ябадаг һэн. Хүдөөдэ түрэһэн зондо хонишоной ажал мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье түрүүшээр баһал нилээд бэрхэтэй байдаг байгаа. Нэтэрүү, урдаа хараалһанаа алдахагүй хоёр түрүүшын жэлһээ эрид шиидэнгеэр ажаллаа. Хоёр жэлдэ зуунһаа зуун абахадаа бүри зоригжоһон, бэедээ одоол найдаһан, этигэһэн байна.

Тэрэ гэһээр үнгэрэн ошоһон жэлнүүдтэ бүри дүршэлтэй, онол аргааршье баян болоо ааб даа. Арба гаран жэлэй туршада зуутанай тоодо ябаха гэшэ хонишоной ёһотой бэрхэ, мухаршагүй зоригтой байһые гэршэлнэ бшуу. Иван Булгатович зун бүри үбһэшэдэй звено байгуулжа, даалгагдаһан сабшалан дээрэһээ 250—300 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряадаг. Үбэлэй үедэ булагай тошо халяаха, хабартаа наг шэбхэ гаргадаг байха юм.

Иигэжэ һайн шанартай үбһэтэй, тэрээндэ эзэн байхадаа, үбэлэй хүйтэнэй үедэшье хонидойнгоо хүсэ тамир доошолуулнагүй бшуу. Һайн хонидһоо һайн түл абтаха. Ганса үнгэрһэн жэлэйнь дүн дурдабал, И. Б. Ербаев зуун эхэ хонин бүриһөө 125 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3,3 килограмм ноохо хайшалаа.

Иван Булгатович энээгээр һанаагаа заһаад һууна бэшэ. Наһан залуу, ажабайдалайнгаа орьёл үшөө хүрөөгүй ябаһан хүнэй һанаан, эрмэлзэлынь холые зоринхой. Саашадаа бүришье дээгүүр үрэ дүнгүүдые түйлажа, түрэл совхозойнгоо нэрэ солые суурхуулха байха. Энэ жэлдэ тэрэнэй бригада түрүүшынхеэ түрэхэ хонидые даажа абаа юм. Зун, намарай үедэ һайнаар адуулжа, һайн хүсэ тамир орууланхай. Үбһэ тэжээлээшье баһал элбэгээр нөөсэлэнхэй. Мүнөө январиин һаари хүйтэн эхилжэ, хонидойнгоо тамир алдахуулхагүйн түлөө хонишод ехэтэ оролдоно. Иигээд тэдэнэй тон харюусалгатай хаһа түл абалга эхилхэнь. Түрүүшынхиеэ хурьгалха хонидые түрүүлхэ гэшэ бэрхэтэй, хүндэ ажал ха юм.

Иимэл урагшаа һанаатайгаар, холын бодолтойгоор, һайн үрэ дүн түйлахын тула үнэн зүрхэнһөө оролдожо, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлдэг хүнүүд ходоо амжалтатай, нэрэ суутай, хүн зондоо хүндэтэй ябадаг ха юм.

Өөрынгөө эрхим ажалаар, һайн һайхан хэрэгүүдээрээ хүндэтэй болоһон түрүү хонишон нёдондо нютагайнгаа хүн зоной этигэл найдабарида хүртэжэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаа һэн. Харин мүнөө Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой хонишоной амжалтата ажал гүрэн түрын зүгһөө Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор сэгнэгдэбэ.

М. САНДАНОВ.

БУЛТАНАЙМНАЙ ГАБЬЯА

Тээсгэн үглөөгүүр эртэ ажалдаа ерэхэдэмни, намтай сугтаа хүдэлдэг һаалишад ехэл баяртай хүхюунүүд байба.

— Наталья Давыдовна, шамаяа халуунаар амаршалнабди. Шимнай Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнагдааш. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаабди,— гэлдэжэ байгаад, гарыемни бариба, намайгаа тэбэрибэд.

Би өөрөөшье гайхашоод, хэлэхэ үгэеэ оложо ядан, түдэгэсэшоод байбаб.

— Тэрэтнай алдуу бэшэ юм гү? Намдал адли нэрэ, обогтой хүкүүд яашаха һэм,— гэбэб.

— Үгы ааб даа. Шимнайл ордендо хүртөөш,— гэлдэбэ нүхэдни.

— Теэд тиигээл һаа, тэрэ бидэнэй бултанаймнайл шагнал ха юм даа. Таанад баһал намһаа заахашье дутуугүй һайнаар хүдэлнэ ха юмта,— гэжэ хэлэхэһээ ондоо үгэ олоогүй бэлэйб.

Нээрээшье манай Мостовско фермэдэ муугаар, һали-боли хүдэлдэг нэгэшье хүн байхагүй гэхэдэ заашье алдуу үгы. Энээниие үнгэрһэн жэлэй үрэ дүнгүүд тобойсо харуулна. Үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ фермын зургаан һаалишад бүхыдэнь 22 мянга үлүүтэй центнер һү һаагаа гэхэ гү, али түсэбтэ даабаряа 3 мянга шахуу центнерээр үлүүлээ һэн. Энээндэ һаалишан бүхэмнай өөрынгөө хубита оруулаа. Нёдондо бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3 000 килограмм һү абаабди. Манайда үнеэн бүхэнһөө 2 900 килограммһаа доошо һү һааһан хүн байгаагүй.

Би өөрөө үнгэрэгшэ жэлдэ даадаг үнеэдһээ бүхыдэнь 820 гаран центнер һү абажа, үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 3 200 шахуу килограмм һү һаагаа һэм. Харин бүхы табан жэл соо хамтадань 3 800 үлүүтэй центнер һү абааб гэхэ гү, али тус тустаа гурбан тонный цистернэтэй 100 һайса гаран автомашинаар зөөхэ һү һаагаа гээшэб.

Энээн тухай дурдахадаа, бэеынгээ бэрхэдэ иимэ ехэ һү һаагааб гэжэ һайрхаха, бахархахаяа һананагүйб. Харин өөрынгөө хэжэ байһан ажалда үнэн зүрхэнһөө үдэр бүхэндэ оролдожо, хүсэ хүлһөө гамнангүй хүдэлөө һаа, хэншье үндэр үрэ дүн түйлажа шадаха байна ха юм. Гансал өөрын һэшхэл, сэдьхэлэй халуун эрмэлзэл, ушар ёһо ойлгохо, мэдэрэл хэрэгтэй.

Манай фермын һаалишад булта оролдосотой бэрхэ, үнэн сэхээр хүдэлдэг хүнүүд гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Жэшээлхэдэ, Антонида Степановна Шелкунова, Антонида Трофимовна Васильева, Людмила Алексеевна Вязьмина гэгшэд ажалдаа бүхы һанаа сэдьхэлээ хандуулжа ябадаг хүнүүд.

Илангаяа үбэлэй хүйтэнэй сагта һаалишадай ажал хүнгэн бэшэ. Үглөөгүүр үүр сүүрээр бодожо, сагаан тооһон жабар соогуур фермэ тээшээ яарахаш. Һаалиин малые, тииһээ тиитэрээ һая тугаллаһан үнеэдые тон оролдосотой һайнаар харууһалха, зүбөөр эдеэлүүлхэ, сагыень заахашье алдангүй һааха гээшэ гол шухала. Юрэдөө, һү ехээр һааха гэбэл, саг, хүсэ гамнангүй хүдэлөөгүйдэ яашье аргагүй. Гансашье үнеэдые үдэр бүри саг соонь һайнаар эдеэлүүлээд, һаагаад бэшэ, мүн тэдэнээ хаһа болзортонь искусственна аргаар үрэжүүлжэ, үнеэн бүхэнһөө тугал абаха гээшэмнай һаалишанай гол уялга болоно. Үнеэдэй саг соогоо түрөөгүй, һубайраа һаань, яагаад ехэ һү абахабши.

Тэрэшэлэн коллективтээ эбтэй эетэй, нэгэн һанал хүсэлтэй байхада хүдэлхэдэшье һайн, амжалташье түйлагдадаг лэ даа. Тамара Николаевна Горносская манай фермые олон жэлдэ даажа байна. Энэмнай ёһотойл коммунистка, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ, ажалаа арбан хургандаал адли мэдэхэ болоһон хүн. Коллективтээ ажалай, технологическа журамые сахиха, зоноо эбтэй эетэйгээр хүдэлгэхэ, тэдэнээ ехэ амжалтада зоригжуулха талаар тэрэ ехэ шадамар. Хүнүүдэйнгээ ажалда, ажабайдалда ходол һанаа сэдьхэлээ хандуулжа ябадаг гээшэ.

Эдэ бүгэдэһөө ажалаймнай амжалта эхитэй гэжэ һананаб. Мүнөө шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо һү һаалияа улам дээшэлүүлхын түлөө оролдонобди. Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэн бүхэнһөө суутдхын 7,5—8 килограмм һүн һаагдана. Энээнээ үшөө нэмэхэ ёһотойбди.

Н. ПЕРМЯКОВА,
Прибайкалиин районой «Прибайкальский» совхозой һаалишан.

...АЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

...ҮДХЭДЭ 800 ГРАММААР

Мухар-Шэбэрэй районой «Одон» совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ адууһа малайнгаа гүүртэ, фермэ, отарануудые томодхожо, тэдэнээ промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Байгша оной малай үбэлжэлгын урда тээ тус ажахын барилгашадай бригада залуу эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха талмай ашаглалгада тушаагаа һэн. Тэндэ проектын ёһоор бүхыдөө 1 200 толгой мал шахан таргалуулагдажа, гүрэндэ тушаагдаха юм.

Мүнөө эндэ 630 толгой буруу, хашараг үбэлэй рационоор шахан таргалуулагдажа байна. Эдэ малые оройдоол дүрбэн хүн харууһалдаг. Трактористнууд Лыгден Санжиев, Цырен-Дондок, Доржиев, Сергей Бимбаев, ахалагша малшан, гүүртые даагша Трофим Николаевич Халмактанов гэгшэд буруу, хашарагуудые үдэрэй гурба дахин эдеэлүүлнэ. Мүнөө тэдэнэр малдаа тусхай табигдаһан рационой ёһоор һайн шанартай буйлуулагдаһан тэжээл үгэнэ. Эндэһээ холо бэшэхэнэ баригдаһан бүдүүн тэжээл буйлуулдаг цех һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэжэ, эдэ бурую хашарагуудые шанаржуулагдаһан тэжээлээр гүйсэд хангадаг юм.

Һайн тэжээлэй рацион дээрэ шахан таргалуулагдажа байһан малай толгой бүриин шэгнүүр үнгэрһэн һарада, дунда зэргээр 800 граммаар нэмээгдэһэн байна. Мүнөө һарада үхэршэдэй иимэ амжалтаяа дахинаа түйлахань дамжаггүй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: коллективэй гэшүүн тракторист Л. Н. Санжиев; шахалгада табигдаһан залуу мал.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

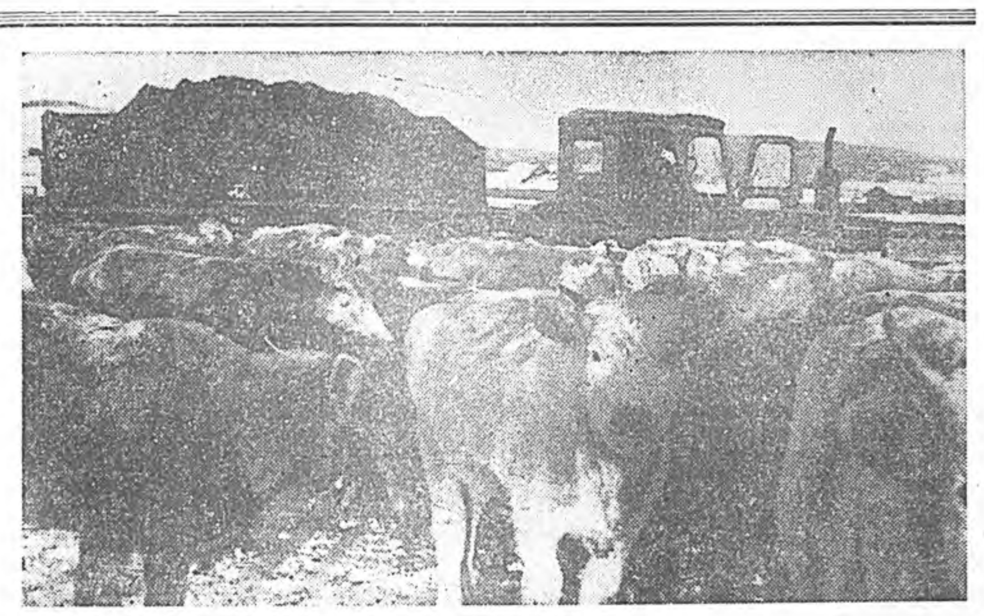

О ШЭНЭ ҺАЛБАРИ МҮНДЭЛБЭ

Шобхо үндэр саһан дуулгата Саянай хадануудай хормой, жалгануудта оршодог Ахын районой «Коммунизм» колхоздо үнгэрһэн жэлэй эсэстэ дэгжээгдэһээр дүрбэн һара болоһон тахяагай 1 700 дальбараа асарагдаһан юм. Улаан-Үдэһөө самолёдоор абаашагдаха дальбараануудтаа колхозой тахяашад дулаан гэр байра эртээнһээ түхеэржэ бэлдэһэн, хэрэгтэй тэжээлыень хүсэд хүрэхөөр нөөсэлжэ абаһан байна. Шубуунай ерээдүйн фермэ түхеэрэлсэжэ бэлдэһэн шубуушад Содном, Доржо Бамбалаевуудай оруулһан хубита ехэ.

Ажахыдаа шубуу үсхэбэрилхэ шэнэ һалбари байгуулһан тахяашад байгша оной январь һарын һүүлээр түрүүшынгээ үндэгэ суглуулжа абахаар хараална. Колхозой мэргэжэлтэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, тус фермэдэ үдэр бүхэндэ тахяагай 1 000—1 300 үндэгэн суглуулагдажа, улад зоной хэрэглэмжэдэ гаргашалагдаха юм.

К. ТУЛУЕВ.

ТҮНХЭН

...нэй районой Саянай ...ой гурбадахи отделе... ...хонишод гурбадахи жэ... ...мтын подрядай гуримаар ...нэ. Энэ отделенидэ нэгэ... ...хэ хонидой, түлгэнүүдэй, ...удай отаранууд бии юм. ...онишод үнгэрһэн жэлэй ...р бүхыдөө 561 хурьга ...түлжүүлһэн, 158 цент... ...ониной мяха үйлэдбэрил... ...2 центнер ноохо хайшал... ...шааһан байна. Мүнөө эн... ...0 эхэ хонидые Александр,

ТҮЛ АБАЛГАДА БЭЛЭН

Ольга Нелтановууд, 800 түлгэ Владимир, Анна Шактамаевууд, 62 хуса Ш. Ш. Таханов гэгшэд харууһална.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тэдэнэр дүн хамта 500 хурьга абажа түлжүүлхэ, 143 центнер хониной мяха үйлэдбэрилхэ, 44 центнер ноохо хайшалжа тушааха социалис уялга абаа. Хонишод А. Д. Нелтанов, Л. Д. Жербаев гэгшэд хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,6 килограмм ноохо хайшалха зорилготой ажаллажа байна.

Эндэхи хонишод түл абаха харюусалгатай хаһадаа түгэс бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерэбэ.

В. ТУЛАЕВ.

♣ ♣ ♣

ХУРАМХААН

...бтэ арбан хоёрдохи та... ...жэлэй түрүүшын жэлдэ ...хэ хонин бүриһөө 90-һээ ...бэшэ хурьга абажа, бү... ...бүтэнөөр түлжүүлхээр ...лис уялга хараалһан Ху... ...анай совхозой ахалаг... ...онишон Зинаида Батуевна ...евагай даадаг бригадада мүнөө бэлэдхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Түрүүшынхеэ хурьгалха эмэ зуһагуудые даажа абаһан бригадын гэшүүд түл абалгадаа түгэс бэлдэнхэй. Мүнөө эндэ хурьгадые абажа түлжүүлхээр томилогдоһон Цыпилма, Батор Дылыковууд, Мария Аханаева, Баир Арампилов гэгшэд үдэр бүхэндэ хурьгадайнгаа байра дулаасуулжа, хурьгалха дүтэлһэн хонидоо һүниндөө хирэ хирэ шалгана. Тус бригадын үбэлжөөндэ үбһэ тэжээлынь хүсэд хүрэхөөр асарагданхай. Һүрэг хонидынь бүлеэдхэгдэһэн уһаар ундалуулагдана. Эндэ һаядаа түрүүшын хурьгад адхархаар хүлеэгдэнэ.

Манай корр.

...ШЭМЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

...бан нэгэдэхи табан жэлэй ...ые болзорһоо уридшалан ...гэхээр республика дото... ...үүсхэл гаргаһан Зэдын ...ой Оёрой совхозой кол... ...в горитойхон амжалта ...нхай юм. Тодорхойлбол, совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд хараалһан зорилгоёо саг болзорһоо уридшалан бэелүүлжэ, хэлэһэндээ хүрөө бшуу. Эндэ илангаяа һаалишадын урагшатай. Һү һаалиин бүхы табан фермын коллективүүд табан жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлһэн байна. Эдэ үдэрнүүдтэ Соростойн, Зүүн Ториин, Хүндэлэн-Номтын фермэнүүдэй һаалишад үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушаана.

Н. ДАМБАЕВ.

Худөө ажахын шэнжэлэл

ТОДОРХОЙ ТОБШОЛОЛ ХЭХЭЭР...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэл түгэсэжэ, түүхэдэ үшөө нэгэ хуудаһа нэмээхэ 1986 оной январь һара гарабал даа. Үнгэрһэн жэлдэ республикымнай колхоз, совхозуудай һаалишад, үхэршэд, хонишод болон гахайшад хараалагдаһан түсэб, уялгаяа сүм бэелүүлжэ, гүрэндэ тарган мяха, тоһолиг һү, нарин ноохо, үндэгэ ехээр тушаахын тула горитойхон оролдолго гаргаһан байха юм. Буряадай Статистическэ управлениин суглуулжа согсолһон тоо, мэдээнүүдые зэргэсүүлэн харахада, үнгэрһэн жэл республикымнай районууд бэлэдхэлэй пунктда мяха, һү, ноохо, үндэгэ тушааха түсэбөө дүүргэжэ бирабагүй. Тусхайлбал, мяха худалдаха жэлэй түсэб оройдоол 83 процентдэ хүргэгдөө. Нёдондо бүхы хорин район соохоо Загарайн, Ахын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй районууд даабаряа сүм дүүргээ. Бусад районууд хараалһанаа бэелүүлжэ бираагүй. Эндэ мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө 40—60 процентдэ хүргэһэн районууд бии.

Үнгэрһэн жэлэй эсэстэ хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхын тула нилээд оролдолго гаргабашье, зарим районуудай малшад зорилгодоо хүрэжэ шадаагүй. Жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй район нёдондо жэлэй һүүлшын арбан табан хоногой туршада 908 тонно мяха гүрэндэ тушааһан байна. Тиихэдэ Кабанскын районһоо 799 тонно, Бэшүүрэй районһоо 621 тонно малай мяхан абтаа юм. Бусад районууд декабриин хоёрдохи хахадта бэлэдхэлэй пунктда шахагдаһан мал, шубуу хэды олоор тушаабашье, даабаряа бэелүүлжэ бираагүй. Жэлэй эхинһээ мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө сүм дүүргэхээр дары хэмжээнүүдые абаагүй байхада, һүүлшын хоногуудта илангаяа хүшэрхэн болодог байна ха юм. Хэрбээ 1985 оной эхинһээ мяханай комбинадта тушаагдаха үхэрнүүдээ, хонидоо, гахайнуудаа, шубуудаа һайнаар шахажа, шэгнүүрыень заабол дээшэлүүлжэ шадаһан байбал, хараалһанаа ядамаггүй бэелүүлхэ бэлэй. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаһан үхэр бүхэн оройдоол 304 килограмм, гахай—94, хонин—35 килограмм шэгнүүртэй байгаа бшуу.

Нёдондо республикамнай тоһоной заводто һү тушааха түсэбөө арайхан лэ 95 процентдэ хүргэбэ. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилдэг бүхы районуудай оройдоол юһэнииинь жэлэйнгээ даабари бэелүүлээ. Эндэ Бэшүүрэй район түсэбөө дүүргэхээр хэды дүтэлбэшье һаа, һанаһандаа хүрөөгүй.

Үнгэрһэн жэлэй нажар, намарай үедэ сагай уларилай хэды таарамжатай, бэлшээридэ ногооной элбэг байбашье һаань, олохон районуудай ажахынууд үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлжэ, мяха, һү ехээр үйлэдбэрилжэ тушааха эрилтын табигдаад байһан мүнөө үедэ шэнэ түрүү онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлэнгүй, хараалһан зорилгоёо бэелүүлхэнь бэрхэтэйхэн гээшэ. Тодорхойлбол, нажар, намарай сагта сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилжэ абахын тула фермэ бүхэндэ һайжаруулагдаһан олон жэлэй бэлшээри байгуулха саг тулаа. Иимэ арга хэрэглэнгүйгөөр зунай бэлшээриин үедэ һү ехээр абажа бирахагүйбди.

Нёдондо Кабанскын, Хойто-Байгалай районуудта үнеэдэйнь һү шэмэ нилээд дээшэлһэн байна. Бусад районуудта иимэ дүн түйлагдаагүй.

Гүрэндэ үндэгэ тушааха түсэб 95 процент дүүргэгдэбэ. Үнгэрһэн жэлэй һүүлшын хахад һарын туршада Ивалгын районой шубуунай фабрикануудһаа хамаг һаа олон үндэгэн тушаагдаа гэхэ гү, али бүхыдөө 7 942 мянган үндэгэн худалдагдаа юм.

1985 ондо ноохо гүрэндэ тушааха түсэб 83 процентдэ хүргэгдөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаһа түлэг дундаа ябажа байнхай. Шэнэ 1986 оной түрүүшын январь һараһаа бата алхам хэхын тула малаа һайнаар ондо оруулхаһаа гадна олон хурьга, тугал, унага, поршоонхо абажа, гарза хоролтогүй түлжүүлхэ эрилтэ табигдана. Мүн эхэ малаа һубайруулангүй, бүхыдэнь үрэжүүлхэ хүдэлмэриеэ һайнаар ябуулхэ болоно. Байгша онһоо гүрэндэ тушаагдаха бүхы түрэлэй малайнгаа шэгнүүрыень заабол дээшэлүүлхэ гээшэ онсо шухалада тоологдоно. Хэрбээ урдынхидаал адли мяханай комбинадта туража доройтоһон хонидые, унагалха, тугаллаха дүтэлһэн гүү, үнеэдые тушааха болоо һаа, энэ табан жэлдэшье биратай дүн түйлахагүйбди. Тиимэһээ продукциингаа шанарта онсо анхарал хандуулжа, тодорхой хэмжээнүүдые абахаар болоо гэжэ агропромышленна нэгэдэлнүүдэй, ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдтэ дахяад һануулхаар байна.

РЕСПУБЛИКЫН РАЙОНУУДАЙ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ГҮРЭНДЭ ТУШААХА 1985 ОНОЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1986 оной январиин 1-нэй мэдээн.

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Районууд	Мяхан	һүн	Үндэгэн	Ноохон
Баргажанай	67	91	—	78
Баунтын	41	80	—	—
Бэшүүрэй	77	99,1	—	87
Зэдын	80	100	84	85
Яруунын	69	81	—	58
Загарайн	104	98	3,1 дахин	89
Захааминай	82	104	—	86
Ивалгын	95	93	94	87
Кабанскын	81	94	—	—
Хэжэнгын	71	87	—	86
Хурамхаанай	70	100,2	—	85
Хяагтын	82	92	—	87
Мухар-Шэбэрэй	81	87	—	82
Ахын	102	101	—	108
Прибайкалиин	89	100	—	—
Хойто-Байгалай	107	120	—	—
Сэлэнгын	84	100	—	81
Тарбагатайн	86	90	—	89
Түнхэнэй	103	100,9	—	100
Хориин	77	103	77	86
Республика бүхыдөө	83	95	95	83

СОШОРДОМО ДОХЁО

ТЕХНИКЭНЬ ЗАҺАБАРИЛАГДААГҮЙ БАЙҺААР

Кабанскын районой «Большереченский» совхоздо бүхыдөө элдэб түхэлэй 35 трактор, олон тоото плугууд, сеялкэнүүд, культиваторнууд, хартаабха таридаг машинанууд, борной болон бусад техникэ бии гээшэ. Эдэ бүхы трактор, машиныень тосолоод байхадаа, эндэхи механизаторнууд мүнөө үеын эрилтэдэ таарама техникээр гүйсэд хангагданхай гэхэдэ алдуу болохогүй. Теэд тэрэнээ бултыень һайнаар ашаглаха, саг соонь заһабарилха, сэбэрлэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Кабанскын райгүйсэдкомой баталан абаһан тогтоолой ёһоор бүхы ажахынууд хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ машина, техникэеэ 1986 оной январиин 1 болотор дүүргэхэ зорилготой аад, мүнөөшье болотор энэ харюусалгатай хүдэлмэриеэ эхилээдүй байһаниинь гайхамаар һэн.

МТМ-гэй хорёо соогуурнь ябажа харахада, сеялкэнүүд, культиваторнууд, плугууд ГОСТ-ын ёһоор хадагалагдаһаншье һаа, тулгануудайнь набтарһаа уламжалан, хүр саһаар хушагдашанхай байба. Эндэ табигдаһан машина, техникын ехэнхи хубинь заһабарилагдахаар.

Большереченскын отделенидэ мүнөө тракторай гурбан плуг, хоёр культиватор, хоёр сеялкэ, Т-150 түхэлэй ба хүнгэн нэгэ трактор эбдэрэнхэй байна. Истокско отделениин гэнжэтэ хоёр, хүнгэн нэгэ тракторта капитальна заһабарилга хэрэгтэй. Эндэ гурбан плуг, хоёр культиватор бэлэн болгогдохо ёһотой.

—Юундэ иимэ байдалда оробобта? —гэжэ тус ажахын хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухадамнай, тэдэнэр дулаан мастерскойгүй байһанай шалтаг урдаа бариха юм.

—Үбэлэй янгинама хүйтэндэ газаа түмэртэй «носолдохо» гээшэнь ехэл бэрхэтэй. Дулаан байра үгы ха юмбибди, — гэжэ совхозой ахамад инженер С. А. Мезенцев хэлэнэ.

Гэхэтэй хамта тус ажахы урда жэлнүүдтэ автомашинануудай дулаан байрын бокс соонь техникэеэ оруулаад, заһабарилга хэдэг байһан. Совхоз жэл бүри гүрэнһөө шэнэ техникэ, машина олоор абажал байдаг аад, заһабарилга тухайгаа мартажархихань хайшаа гээшэб?

Мүнөө эндэ гаражай нэгэ бокс соо һүниин туршада 5—6 трактор оруулагдажа хонуулагдана. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд зун байхадань саг зуурыншье һаань, дулаан байра түхеэрхээ яаһан юм? Энэ шухала асуудалда хэншье харюу манда үгэжэ шадабагүй. Совхозой директоршье, ахамад инженершье үбэлэй сагта техникэеэ заһабарилха гэжэ оройдоошье һанаашалаагүй.

—Дулаан саг эрьежэ ерэнэ ааб даа. Апрель һарын туршада бүхы юумэеэ хэжэ үрдихэбди,— гэжэ ахамад инженерэй һанаа амарханаар хэлэхэдэнь:

—Үгы, юун гэнэ гээшэбта? Таанарта ороoһоной аяар 15 комбайн тоологдоно. Тэрэнээ яаха зомта? — гэһэн асуудал табигдаба.

Энээндэмни тэрэ ямаршье харюу хэлэбэгүй.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй хугасаа соо, мүн саашанхи арбан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукци абалгын хэмжээн аяар 14—16 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна гэжэ ороной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Иимэ дабшалта түйлахын тула газараа зүбөөр ашаглалга, түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэлгэ, шэнэ техникэ олоор хабаадуулга, байһан трактор, комбайн, машинаяа саг соонь заһабарилга онсо һуури эзэлхэ байна бшуу. Юрэдөө, хабарай тарилгада хабаадуулагдаха техникын һайнаар заһабарилагдаһанһаа һүүлэй һүүлдэ ехэхэн юумэн дулдыдаха ушартай. Теэд «Большереченский» совхозой бодото байдалыень харахада, бүхы хэрэгынь хуушанайхяараа эрхилэгдэһээр. Иигэжэ хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй ажалдаа хандадаг байһандань ехэл голхормоор.

С. ЧАЙКИН.
Кабанскын район.

КПСС XXVII СЪЕЗД

ПАРТИИН ДОКУМЕНТНҮҮДЭЙ ПРОЕКТНҮҮДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

ТОДОРХОЙ ХЭРЭГҮҮДЬЭЭ ҮНДЭЬЭЛЭН...

Ажалша коллективүүдтэ съездын урдахи документнүүдые, бодото хэрэгүүдһээ һабагша татан, гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэхэ талаар хэмжээнүүдые партиин райком, партийна эхин организацинууд бэелүүлжэ байнхай. Тодорхой хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ туһатайгаар, «эмхидхэлыень» хэтэрүүлэнгүйгөөр, шуурая нэрьеэгүйгөөр зүбшэн хэлсэлгые ябуулха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1985 он) Пленумэй табиһан эрилтэ партийна комитедүүдэй, бүхы коммунистнуудай гол зорилгонь болонхой.

Районой ажалша коллективүүд, тэрэнэй эхин шатань болохо участок, бригада, фермэнүүд, съездын урда тээхи документнүүдые шудалха, тайлбарилан ойлгуулха талаар бүхы хүдэлмэриин түбынь болонхой. Партиин райком үзэл сурталай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй зүблөө үнгэргэһэн байна. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гай пропагандистнарай бүлэгэй гэшүүн, СССР-эй Наукануудай академиин США-гай болон Канадын институдай профессор Л. С. Семейко, партиин обкомой хүдэлмэрилэгшэд үгэ хэлээ. Тэрэшэлэн «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд А. В. Тыхешкин, К. Г. Полонных ажалша коллективүүдтэ хэдэ хэдэн лекцинүүдые уншаа.

Политическэ гэгээрэлэй болон экономическа һуралсалай бүхы шатануудта партиин документнүүдые шудалалтаар 3—4 хэшээлнүүд үнгэрөө.

Районоймнай 2000 гаран элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд съездын урдахи документнүүдэй удха шанарые хүн зондо ойлгуулжа, шэнэ табан жэлые амжалтатайгаар эхилхэ тухай бүтэмжэтэй хөөрэлдөө үүсхээ һэн.

Политическэ һуралсалай болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриин талаар районно методсовет пропагандистнуудай, агитколлективүүдые даагшанарай аттестаци үнгэргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Жэшээнь, Эрхирэгэй совхозой парткабинедэй дэргэдэ үнгэрһэн колхоз, совхозуудай агитколлективүүдые даагшанарай семинарай һүүлээр Эрхирэгэй, Онохойн, «Дружба» совхозуудай, Загарайн бройлерно фабрикын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой аман үгын агитациин эдэбхитэдэй аттестаци болоо һэн. Бройлерно фабрикада (үзэл сурталай хүдэлмэриин талаар секретариин орлогшонь В. Н. Пелагина) тэдэнэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Хүдэлмэриин газартахи агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ, фабрикын ахамад зоотехник Г. П. Степанова һайн сэгнэлтэтэйгээр аттестаци гараа. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бүхы 20 агитаторнууд өөрынгөө ажалаар жэшээ харуулхаһаа гадна ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Шубуу харууһалдаг оператораар хүдэлдэг агитатор Г. Б. Сиратова үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбые нёдондо жэлэй бүри июль һарада дүүргэһэн байха юм. Тэрэ дүрбэн үхибүүдэй эхэ, уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэн юм. Түрүү агитатор областной партконференциин делегадаар һунгагданхай.

Аттестаци гараһан энэл фабрикын хүн зоной ажаһуудаг газартахи агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ, дунда һургуулиин директор Е. Б. Маланова, политинформаторнуудай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, предприятиин ахамад экономист А. О. Варнаков съездын урдахи документнүүдые тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэридэ тон харюусалгатайгаар хандана.

Партийна организациин үзэл сурталай хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулһанай ашаар тус фабрика үйлэдбэриеэ урагшатайгаар хүгжөөдэг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ фабрика проектнэ хүсэндөө хүрөө, тэрэл жэлэй сентябрь һарада арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэө. Харин инкубациин цех табан жэлэйнгээ түсэбые 1985 оной майн 21-дэ дүүргээд, КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ габшагай ажалайнгаа 27 неделиие зорюулжа, гараһаарнь неделиие соо дальбараагайнгаа 98 процентые бүтэн бүриноор харуулһалха, «коммунис ажалай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байгаа.

Хандагатайн леспромхозой, Онохойн модоной комбинадай, «Дружба», Онохойн совхозуудай, Хандагатайн лесхозой партийна организацинуудай энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэридэ һонирхолтой зүйлнүүд олон. Партиин документнүүдэй проектнүүдые аша үрэтэйгөөр тайлбарилан ойлгуулна гэбэл, Онохойн модоной комбинадай доодо складай хүдэлмэришэн, агитатор А. Г. Лапардин, энэл комбинадай таһагай начальник, политинформатор Л. И. Дорминдонтова, Шулуутайн леспромхозой агитаторнууд В. А. Иваненко, А. В. Ишутинов, Онохойн совхозой — В. Ф. Жданова, А. А. Потемкина, Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахын — И. Ф. Баляс гэгшэд болоно.

Съездын урдахи документнүүдые зүбшэн хэлсэлгээр партийна суглаанууд район соо хаа хаанагүй үнгэрөө. Үгэ хэлэһэн коммунистнууд партиин хамтын ухаан бодолдо этигэжэ байһанаа мэдүүлээд, эдэ документнүүдэй саг соогоо гараһыень тэмдэглээ һэн.

Һонирхолтой олон дурадхалнууд оруулагдаа. Жэшээнь, Хандагатайн леспромхозһоо КПСС-эй гэшүүн И. Д. Цырендоржиев **партийна эхин организацинуудай нэрэ хүндэ ба дайшалхы үүргые дээшэлүүлхын тула персональна хэрэгүүдые хаража үзэхэ, коммунистнуудые урмашуулха ба хэһээхэ талаар тэдээндэ бүри ехэ эрхэ олгохо** гэжэ дурадхал КПСС-эй Уставай проектдэ оруулаад, эдэ шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар өөһэдынгөө эрхэнүүдые, илангаяа хүтэлбэрилэгшэдтэ хабаатай байхадань, партийна эхин организацинууд хүсэд хэрэглэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ. «Дружба» совхозой партбюрогой секретарь С. Ц. Нимаева КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын «Парти — совет общестбын хүтэлбэрилхы хүсэн» гэһэн бүлэг соо **«Парти шанарай талаар өөрынгөө зэргэнүүдэй бүридэл тушаа анхаралаа шууд хандуулан, тоогой талаар тэрэнэй ургалтые түргэдхэдэггүй»** гэһэн нэмэлтэ оруулхые дурадхаа.

Элхиин дунда һургуулиин директор, КПСС-эй гэшүүн П. П. Оленников Программын проектын 5-дахи бүлэгэй 2-дохи хубида **дунда һуралсалые, тодорхойлбол, этикэ, эстетикэ, информатикын үндэһэ һуури гэхэ мэтэ предмедүүдые заалгые саашадань нарижуулан һайжаруулха** гэһэн бодол нэмэхые дурадхаа. Мүнөө үедэ эдэ предмедүүдтэ үгтэһэн саг даншье һаа бага гэжэ тэрэ тоолоно. Мүн баһа һурагшадай экономическа бэлэдхэлдэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гэһэн һанамжа элирхэйлэгдээ.

КПСС-эй гэшүүн А. С. Артамонов (Элхиин авто-заһабарилгын завод) КПСС-эй Уставай проектын 55-дахи пунктда **партбюрогой хүдэлмэриин тодорхой болзорые һунгалтын һүүлээр 2 жэлэй туршада гэжэ тогтоохо, харин эхин болон цехэй парторганизацинуудай секретарьнараар һунгагдахын тула тэдээндэ хоёр жэлһээ бага бэшэ партийна стаж уялгата гуримаар тогтоохо гэжэ дурадхаа.** Тэрэшэлэн Горхоной узелай, Элхиин авто-заһабарилгын заводой, Шулуутайн леспромхозой, Эрхирэгэй совхозой болон бусад партийна организацинуудай коммунистнууд өөһэдынгөө коллективүүдэй шиидхэхэ зорилгонуудһаа уламжалан, олон дурадхал, ажаглалтануудые оруулаа һэн.

КПСС-эй райкомой аппарадташье партиин документнүүдэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Партиин Программын шэнэ найруулгын проект соо общестбын бүхы гэшүүдэй гүйсэд дүүрэн ажабайдал болон сүлөөтэйгөөр, дүрбэн тэгшээр тэдэнэй хүгжэлтэ тухай гэхэ гү, али, тодорхойлбол, ажалай зохёохы удха шанарые дээшэлүүлхэ, ниитын хэрэглэмжын фонднуудай хубаарилгые нарижуулан һайжаруулха, арадай хэрэглэлэй эд бараануудай талаар хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха, хүнүүдэй эдеэ хоолые таарамжатай болгохо, элүүр энхыень сахиха гэхэ мэтын асуудалнууд тухай хэлэхэдээ, минии һанахада, **хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые зүбөөр бүридүүлхэ** гэһэн зорилго хараалха байгаа. Юундэб гэхэдэ, дүүрэн коммунизмыншье үедэ эрилтэ хэрэглэмжэнүүд дура зоргоор хангагдахагүй ха юм. Тиимэһээ хүн бүхэн өөрынгөө эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые арга шадалайнгаа зэргэтэй зохилдуулжа һураха ёһотой.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект соо **«парти хадаа хэблэлдэ, ниитын мэдээсэлэй ба пропагандын бүхы эмхи зургаануудта эдэбхитэй дэмжэлгэ ба туһаламжа саашадаашье үзүүлжэ байха»** гэжэ бэшээтэй. Энээнһээ уламжалан, **толилогдоһон материалнууд үнэн зүб, үндэһэ баримтатай байжа, ниитын һанал бодолые зүбөөр бүридүүлхэ хэрэгтэ ехэ аша нүлөө үзүүлхэ ёһотой** гэһэн нэмэлтэ эндэ дурадханабди.

Э. ДОЛХОНОВА,
партиин Загарайн райкомой секретарь.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ХАРААЛЬАНАА БЭЕЛҮҮЛ...

Манай совхозой коллектив КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1985 он) Пленумэй түүхэтэ документнүүдтэй танилсаад байхадаа, тэдэниие халуунаар һайшаан, түрэл партиингаа ээлжээтэ XXVII съездые ажалай эрхим амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсэнэ.

КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын, КПСС-эй Уставай, мүн тиихэдэ 1986 — 1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан партийна, мүн ажалша коллективүүдэй хамтын суглаанууд боложо, тэдээн дээрэ совхозоймнай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулһан, үйлэдбэриин эмхидхэл, журам бэхижүүлхэ, ажалай бүтээсэ болон шанарые дээшэлүүлхэ талаар ямар юумэнэй хэгдэжэ байһан тухай хэлэһэн байха юм.

Совхозой холын отара, гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр хүдэлдэг хүн зониие үзэл сурталай талаар хүсэд һайнаар хангахын тула ажахымнай партийна, профсоюзай болон комсомолой эдэбхитэдһээ бүридэһэн политинформаторнуудай бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Эндэ бүхыдөө 16 хүн ородог юм.

Бүлэгэй гэшүүд тусхай графигаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө, түрэл совхозойнгоо ажал хүдэлмэридэ дайралдаһан дутуу дундануудые яажа усадхаха, арбан хоёрдохи табан жэлдэ ажахыгаа хайшан гэжэ түрүү коллективүүдэй зэргэдэ оруулха тухай асуудалаар һанамжаяа хэлэһэн байха юм.

Мал ажахы дээрэмнай хамтадаа 148 хүн ажаллана. Тэдэнэй тоо хонидой түл абалгын үедэ үшөө олон болохо юм. Хонишод, һаалишадаар хамта дээрээ партиин 45 гэшүүн, 16 комсомолшууд ажаллана. Тэдэнэй дундаһаа Б. Дондоков, А. Дугаржапов, П. Яньков, Л. Дондокова, бусад түрүү зэргэдэ ябана. Эдэнэр эрхим ажалаараа бусадта һайн һайхан жэшээ боложо үгэнэ.

Совхозой һү һаалиин гурбан фермэнүүдтэ профсоюзна бүлэгүүд байгуулагданхай. Тэдэнэрнай ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, гаргаһан продукциин шанарые һайжаруулгада, үйлэдбэриин жаяг журам нарижуулгада онсо анхарал хандуулха зуураа, дайралдаһан дутуу дундануудые усадхаха талаар горитойхон ажал ябуулна.

Мүнөө профсоюзна документнүүдые һэлгэлгын харюусалгата хаһа ябажа байна. Энэ үедэ профсоюзай гэшүүд заримдаа хэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухайгаа нүхэдэйнгөө урда харюусаха баатай болодог.

Манай ажахы үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада бүтээсэ багатайгаар хүдэлөө. Гансал һү һааляар түсэбтэ даабаряа дүүргээ гэхэдэ болохо.

Гэхэтэй хамта, газар тарялангаймнай һалбариинхид үшөөл хангалтагүйгөөр хүдэлнэ гээд тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, урдань ходо ган гасуур боложо, тэрээнһээ уламжалан, ургаса хуряабагүйбди гэдэг һэмди. Зүгөөр хура бороотой, шиг нойтоор элбэг болоходонь, баһал шалтагта билтаг олдожо, газар дайдамнай үертэ абтаа, урын үһаар тарялангаймнай угаагдаа гэхэ мэтые дурдаха баатай бологдоно. Тиин үһалагдадаг газарай гектар бүриһөө түсэбөөр хараалагдаһан ургасаяа абажа шаданагүйбди.

Ажахымнай нёдондо жэлэй дүнгүүд тон лэ муу байгаа. Үнеэн бүриһөө арайл гэжэ 1 652 килограмм һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 2,8 килограмм нооһон хайшалагдаа. Гэхэтэй хамта 100 эхэ малһаа 54 толгой түл абтаһан гээд тэмдэглэлтэй.

Зүгөөр гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 320 килограммда, хонидой — 28 килограммда хүргэгдэбэ. Эдэ болон бусад жэшээнүүд манай ажахын малшадай дүүрэн хүсэндөө хүдэлөөгүй, нөөсэ арга боломжонуудаа хэрэглэжэ шадаагүй байһые дахинаа гэршэлнэ. Тэрээнһээ уламжалан, туранхай мал мяханай комбинадта тушаагдажа ажахымнай гарзада ороно ха юм. Эдэ бүгэдые хараадаа абаад байхадаа, ерэхэ табан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2 000 килограмм һү һааха, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалан абаха, гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ малай толгой бүриин шэгнүүрые 370 килограммда, хонидойхиие 38—39 килограммда хүргэхэ гэһэн зорилгонууд урдамнай табигдана.

Манай совхоздо ажал дээрээ амжалтатайгаар хүдэлдэг коллективүүд биил ааб даа. Тэдэнэй тоодо Анаагай һү һаалиин фермэ, ахалагша хонишод Д. Д. Доржиев, Б. Д. Дондоков гэгшэдэй бригаданууд ороно. Жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүнгүүдтэй ажаллажа, хараалагдаһан түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Мүнөө манай совхоз дотор ниитын адууһа малай үбэлжэлгын халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байна. Тэдэниие ажаһуудалай, соёлой, худалдаа наймаанай, бэеын элүүрые хамгаалгын талаар хангалгаар совхозой парткомой, профкомой зүгһөө горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри 4 агитколлектив эрхилдэг. Тэдэнэй бүридэлдэ 59 агитатор ороно. Эдэ нүхэдэй хүдэлмэриие партиин гэшүүд Д. Е. Ринчиндоржиев, Д. Е. Ширапов, Р. Г. Галсанов, Ц. Б. Батуева гэгшэд хүтэлбэрилдэг юм.

Гадна «Знание» бүлгэмэй эхин организациин 18 лектор элдэб һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Тэдэнэр малшад, механизаторнуудай дунда үзэл сурталай хүдэлмэри бодото ажабайдалтайнь нягта холбоотойгоор эмхидхэн ябуулна. Энэ талаар совхозой эбэртэ бодо малай зоотехник коммунист Д-Ц. Б. Ванчиков, ажалай ба дайнай ветеран А. И. К... май отделениин ... тивна звеное хү... областной партийн... циин делегат Д-Ц... ков баян дүй дү... лонхой. Эдэнэрэй э... нүүдые үнгэргэхэ... ехэтэ һонирхон ш... тоото асуудалнууд... Удаань тоб гэмэ... дуулажа, сэдьхэл... байха юм.

Мүнөө ажахы д... хонидой түл аба... салгата хаһа түрг... бэлэдхэлэй эдэб... мэри ябуулагдажа... абалгын үедэ хон... да дэлгэрһэн ү... дүнгүүд таба хон... сологдон гаргагд... хараада табигдадаг... хамта, хурьга аб... отара бүхэн дээр... туһалха хүнүүдшье... логдоһон байдаг...

Ниитын адууһа... жэлгын үедэ ажа... рилэгшэд, ахамад... тэдтэ отара, гү... бүхэн даалган ү... шалтай. Энэ хүдэл... зэргээр ябуулагд... ниие совхозой п... хай хиналта до... шалгажа байдаг.

Манай совхозой... партиингаа XXVI... ажалай эрхим бэл... тахын түлөө хам... далаа элсүүлэн... байна.

Хорин районой ...
совхозой п...

КОНКУРС ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадта «мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн заншалта конкурс бүд нэхэгшэдэй дунда үнгэргэгдэбэ. Ажалай түрүү онол аргануудые элирүүлжэ, олоной дунда дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор энэ конкурс эмхидхэгдэдэг юм.

Конкурсын дүримэй ёһоор, мүрысөөндэ хабаадаһан хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ, бүтээһэн продукциин шанар, бусад дүнгүүд нэн түрүүн хараада абтажа, эрхимлэгшэд тодоруулагдаһан байна. Комбинадай үнинэй хүдэлмэришэн Вера Демидовна Яковлева конкурсын дүримые гүйсэд баримталан хүдэлжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие болзорһоонь холо урид дүүргэһэн энэ бүд нэхэгшэ түрүү ажалай онол аргануудые харуулаа. Һалбариин нормоор хараалагдаһан 3 станок хүдэлгэхын орондо тэрэ 4 станок бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг байха юм.

Ажалаа шууд түргэнөөр хэхэ онол аргануудые харуулһан Зоя Григорьевна Алкисеева хоёрдохи, Людмила Ивановна Гурьянова гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Түрүү дүй дүршэлэй һургуулида һурадаг бүд нэхэгшэд конкурсдо илаһан нүхэдэй ажалай онол аргануудые шудалха.

Мүрысөөндэ илаһан В. Д. Яковлева республиканска конкурсдо хабаадалсаха юм.

З. ВАСИЛЬЕВА,
комбинадай социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

Үдэр бүхэнөө—үндэр ургасада...

ХЭЭЭЭ ХЭЭЭЭНЭЙХИЬЭЭ ЭМХИТЭЙ...

Мүнөө Охин-Булагай совхозой механизаторнууд хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникээ заһабарилха хүдэлмэреэ үргэн дэлисэтэйгээр ябуулна. Тэдэнэр байгша ондо «булад хүлэгүүдээ», хүдөө ажахынгаа бусад машинануудаа бэлэн болгохо талаар ажалдаа поточно-узловой онол арга үргэнөөр хэрэглэжэ байнхай. Энэ түрүү онол аргын ашаар тэдэнэр заһабарилха хүдэлмэриингөө эршэ дэлисые нилээд үргэдхөө, шанарыеньшье яһала һайжаруулжа шадаа.

— Заһабарилгын һайн мастерскойтой, дүршэл шадабаритай механизаторнуудтай гээшэбди, — гээд, совхозой МТМ-е даагша А. М. Алексеев хэлэхэ зуураа, токарна, мотоорно-электро- түхеэрэлгэнүүдэй, бусад цехүүдэй ажалтай маниие танилсуулна.

Үнэхөөрөөшье, трактор гү, али хүдөө ажахын бусад техникын оньһон орёо ямаршье хубиие эндээ заһабарилха, һэльбэн шэнэлхэ арга боломжотой. Цех бүхэн мүнөө үеын эрилтэдэ харюусаха түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжэнхэй. Заһабарилгада ажахын эрхим механизаторнууд табигдаһан байна.

Цех соонь токарь мэргэжэлтэй Екатерина Матвеевна Михайловатай танилсабабди. Энэ эхэнэрэй хэжэ шадахагүй юумэн үгы хэбэртэй. Тэрэ мотоорой шпилькэнүүдые тошылдожо, ехэл сүлөөгүй тухашаржа байба. Нүхэр Михайловагай хэжэ байһан ажалыень удаан һонирхон адаглабаб. Токарь адар томо станогоо шадамараар хүдэлгэжэ, орёо хүдэлмэри бэелүүлнэ, байд гээд лэ тэрэнээ байлгажа, тошылдоһон деталяа хэмжэжэ үзэнэ.

Станогоо байлгахатайнь сасуу, тэрээндэ дүтэлжэ, хөөрэлдөө һэмби.

— Би эндэ табадахи жэлээ токарёор ажалланаб. Тэрэнэй урда тээнь Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто шлифовщигоор хүдэлдэг байгааб. Минии мэргэжэлни 3-дахи разрядай токарь юм. Элдэбын ажал бүтээдэг гээшэб. Мотоорой поршневой бүлэгые, шпилькэнүүдые, плугуудай, сеялкэнүүдэй зарим детальнуудые, шүрэб шүнхые, элдэбын голнуудые, бултыень тооложо барахагүйш, тошылдодог хүмби, —гэжэ тэрэ хэлэнэ.

— Токариин мэргэжэлдэ һураxада хэр хүндэ байгааб? — гэжэ асуухадамни:

— Хүндэхэн ааб даа. Эндэ нилээд шадабари, дүршэл хэрэгтэй. Тэд минии багша байһан, энэ ажахын одоол «профессор» гэлсүүлдэг Екатерина Ивановна Разуваевада һайн һайхан үгэнүүдые зорюулхаар. Тэрэнэй туһалагша боложо, анханда эндэ ерэһэн хүм. Екатерина Ивановна гушаад гаран жэлэй туршада энэ мэргэжэлээрээ ажаллажа, нилээд дүршэлтэй болоһон, мүнөө пенсидэ гаранхай юм. Тэрэнэй хани нүхэрынь Нефед Разуваевич намтай хамта ажалладаг. Табадахи разрядай мэргэжэлтэн, — гэжэ Е. М. Михайлова хөөрөө һэн.

Тус ажахын механизаторнууд трактор, комбайн заһабарилхынгаа хажуугаар тарилгада хабаадуулагдаха техникээ бэлэн болгоно. Жэшээлхэдэ, мүнөө эндэ 43 плугай 30-ниинь, 61 сеялкын табиниинь, 35 культиваторай хорин табаниинь хартаабха таридаг 3 агрегат бүхыдөө заһабарилагданхай.

Техникэ, машина заһабарилха талаар Г. Д. Алексеевэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид түрүүлнэ. Эдэнэр ороо һоной комбайнуудые һайн шанартайгаар заһабарилжа байнхаи. Эндэ саг үргэлжэ 4 заһабарилагшад хүдэлнэ. Тэдэнэрэй дундаһаа механизаторнууд Г. Г. Сидоров, А. В. Коноваленков гэгшэд онсо шалгарна. Тус бригадын гэшүүд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ техникээ мүн лэ эдэ үдэрнүүдтэ заһабарилжа эхилэнхэй. Тэдэнэр КСК-100, КС-1,8 түхэлэй комбайнуудые бэлэн болгоно.

Ф. П. Разуваевай даадаг нэгэдэхи тракторна бригадынхид мүнөө ороо һонойнгоо сеялкэнүүдые бултыень заһабарилжа дүүргэбэ.

Харланай отделенидэ түрүү механизатор Д. ... ДТ-75 түхэлэй трак... болгоод, малай ... тэжээл шэрэжэ эхи...

—Бидэ гэнжэтэ ... даа бултыень өө... барилха ёһотойбди... трактор бэлэн бо... Энэ һара соо үшө... заһабарилхаар ... МТЗ түхэлэй 12 тра... гааниинь бэлэн. Эд... тэ мөөртэй 3 тр... һабарилха ёһотойб... хэлэй 6 тракторай ... бэниинь ашаглагд... Нэгэ трактораа за... Шэнэ-Бэрээн абааш... 150 түхэлэй 2 тра... лэндэ тоологдоно... ажахын 75 трактор... заһабарилагдажа ... Заһабарилга дээр... нууд дуталдана. ... ходовой час... тальнууд, подшипнигууд, «М... рой поршневой бү... гэхэдэ электрод, М... тракторнуудта руле... лениин гидроусил... ригай резинэ мөө... хомор. Тэрэнэй ха... дэб тоһон хүртэнэ... МТМ-е даагша А. ... хөөрэнэ.

Мүн лэ заһабари... та онсо анхарал ... тэрэ онсолон хэлэ... тор болон бусад те... болгогдоһонойнгоо ... һүүлшын шалгалта ... на. Энэ ушарта ... тагдалай элирүүлэ... техникэ, трактор хо... лөөһэгүйгөөр заһ... даг гуримтай юм.

Игэжэ тус совхо... низаторнууд хабар... ридэ, ургаса хур... жээл бэлэдхэлгэдэ... лагдаха техникээ... тань һайн шанарта... дэхэ талаар абаһан... уялгаяа нэрэтэй ... дүүргэхын түлөө ех... тэйгээр хүдэлнэ. Эн... дэнэрэй хэжэ ябаһ... байгша оной баян... та найдамтай үндэ... бшуу.

Д. ДО...
Бэшүүрэй район.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ПАРТИИН ГОЛ ДОКУМЕН...

Мүнөө хаа хаанагүй бүхы орон доторнай съездын урда тээхи документнүүд эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Партиин Программын шэнэ найруулгын проект тэдэнэй тоодо ороно. Энэ хадаа КПСС-эй теоретическэ ба политическэ гол документ — общестбые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалгын, СССР-тэ, дэлхэйн социалис байгуулалтын бусад оронуудта социализм ба коммунизм байгуулгын дүй дүршэлые эрдэм ухаанай үндэһөөр согсололгын үрэ дүн болоно. Революционно теориие зохёохы ёһоор баяжуулһан энэ документ соо коммунис байгуулалтын эгээл үндэһэн шухала бүхы асуудалнууд найруулагдаһан, хүгжөөгдэһэн байгаа.

Хүн түрэлтэнэй эрхим түрүү ухаан бодолтоной олон зуун жэл соо хүсэһэн ажалша хүнүүдэй эгээл гэрэлтэ һайхан үг зорилгонуудые, хүсэл эрмэлзэлнүүдые нэбтэрүүлэн бэелүүлһэн коммунис общестбые байгуулха гээшэ КПСС-эй үндэр дээдын зорилго болоно. Социализм болон коммунизм хадаа хойно хойноһоо удаа дараалан дамжан орохо ниитэ нэгэн коммунис байгуулалтын хоёр шата болоно гэжэ КПСС тоолодог юм. Тэдэнэй хоорондо эрид илгаа хилэ гэжэ байхагүй: социализмын хүгжэлтэ, тэрэнэй арга боломжонууд ба булюу талануудые бүри гүйсэд дүүрэнээр элирүүлгэ, тэрээндэ хабаатай ниитэ коммунис эдэбхи үүсхэлнүүдые бэхижүүлгэ общестбые коммунизм тээшэ эдэбхитэйгээр дабшуулгын эрхэ нүхэсэл болодог байна.

Шэнэ документ СССР дотор байгуулагдаһан социалис общестбые эрдэм ухаанай шэнжээр баяжуулна. Социализм хадаа бүхы юумэнэй хүнэй аша туһада хэгдэдэг, бэелүүлэгдэдэг общество мүн. Энэ хадаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хурдан түргэнөөр, түсэбэй ёһоор хүгжөөлгэдэ үргэн харгы нээдэг, ажал хэхэ, тэрэнэй түлөө үнэн зүбөөр урмашуулха адли тэгшэ эрхэ хангадаг общество мүн. Энэ хадаа бодото демократиие, хүнэй адли тэгшэ сүлөөнүүд болон эрхэнүүдые хангадаг общество мүн. Энэ хадаа нацинууд болон арад үндэһэтэдэй нэгэдэлые, жагсаалые, хани барисаае, аха нүхэсэлые бодотоорнь, юридическэ адли тэгшээр батадхаһан общество мүн. Энэ хадаа энэрхы һайхан марксистско-ленинскэ сургаал һургаалай, түрүү эрдэм, соёлой общество, социальна үнэн зүб байдалда, хамтын мэдэрэлдэ, нүхэд ёһоор нэгэ нэгэндээ туһаламжа үзүүлэлгэдэ түшэглэдэг ажабайдалай социалис түхэл шэнжын байгуулагдаһан общество мүн.

Совет общестбын ажабайдалай бүхы шатануудта үндэр ехэ хараа түсэбүүд бэелүүлэгдэжэ байна. Энэнь социализмые түсэбэй ёһоор, али бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулгые бэелүүлгын бодото харгы зам болоно. Коммунизм тээшэ харгы зам имагтал социализмые нарижуулан һайжаруулгатай нягта холбоотой юм.

Программын шэнэ найруулгын проект ерээдүйн общестбын бүхы шатануудые удаа дараалан зураглан харуулха, тэрэнэй бүхы түхэл шэнжэнүүдые омогорхон һайрхаха гэһэн зорилго урдаа табинагүй. Энэнь научна гүнзэгы ухаан бодолой марксистско-ленинскэ методологидо гүйсэд дүүрэнээр зохилдоно. «Маркс гү, али марксистнууд социализм тээшэ замые бүхы талаарнь тодорхойгоор мэдэнэ гэжэ хэлэхые һэдэнэгүйбди,— гэжэ В. И. Ленин Агуухэ Октябриин социалис революциин урда тээхэнэ бэшээ һэн.—Тиигэбэл энэмнай дэмы хооһон юумэн болохо бшуу. Бидэ энэ замай шэглэлые мэдэнэбди, ангиин ямар хүсэнүүдэй тэрээн тээшэ хүтэлхэ байһые ойлгонобди, олон миллион хүнүүдэй ажал хэрэгээ бэелүүлжэ захалхадань, тэдэнэй дүй дүршэл энээниие бодото тодорхойгоор харуулха байна» (Зохёолнуудай гүйсэд суглуулбари, 34-дэхи боти, 116-дахи хуудаһан).

Мүнөөшье манай парти Ленинэй методологиие хүтэлбэри болгоно: коммунизм тээшэ дабшаха бүреэ коммунис байгуулалтын дээдэ шата тухай манай научна ойлгомжонууд улам баяжуулагдаха, тодорхой шэнжэтэй болохо юм гэжэ тэрэ тоолоно. Агуухэ суртал һургаалнуудые эдэбхигүй болгожо, тэдээн тээшэ хүдэлөөе үндэһэ баримтагүйгөөр удаарууулжа яашьё болохогүй гэжэ парти тоолоно.

Совет общестбые тон шэнэ шатада гаргахын тула ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха талаар партиин үндэһэ баримталһан хараа бодол хадаа научна ухаан бодолой шухалын шухала түйлалта юм. Ээлжээтэ дээдэ хуралдаан тээшээ дабшажа ябаһан КПСС-эй энэ хараа бодолынь Программын шэнэ найруулгын ба съездын урда тээхи бусад документнүүдэй проектнүүдэй үндэһэ һуури болон табигдана. Эрдэм-техникын тон шэнэ түйлалтануудай үндэһэ һуури дээрэ манай общестбын материально-техническэ баазые үндэһөөрнь шэнэдхэхые, ниитын, нэн түрүүн экономическа харилсаануудые нарижуулан һайжаруулхые, ажалай ба хүнүүдэй ажабайдалай материальна болон оюун ухаан бодолой эрхэ байдалда ажалай удха шанар болон түхэл шэнжэдэ гүнзэгы ехэ хубилалтануудые оруулхые, политическэ, ниитын ба үзэл сурталай институдуудай бүхы системэ эдэбхижүүлхые тэрэ хараална.

Мүнөө хүсэндөө байһан Программатай жэшэжэ үзэбэл, тэрэнэй шэнэ найруулгын проект дотор хэдэн шэнэ шухала дүримүүд батадхагдаа гэбэл: социализмые түсэбэй ёһоор, али бүхы талаһаань нарижуулан һайжаруулха тухай; экономикые эршэдхэхэ, хүтэлбэрилгын гуримые, хубаарилгын харилсаае нарижуулан һайжаруулха харгы замууд тухай; социальна болон ангиин илгаануудай үгы бололго, национальна асуудалые шиидхэлгэ, түүхэтэ шэнэ нэгэдэлэй — совет арадай бүридэн бии бололго тухай; социалис хүтэлбэрилгэ болон коммунис обществодо шэлжэн оролгын хараа түсэбүүд тухай дүримүүд батадхагдаһан байна.

Программын шэнэ найруулгын проект общестбын хүгжэлтэдэ экономикын шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байлгада үндэһэлнэ. Эрдэм-техникын дэбжэлтэ хадаа тэрэниие хүгжөөлгын, тэрэниие эршэдхэлгын гол эрхэ нүхэсэл болоно.

Социальна политика хадаа ороной хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгын хүсэтэ арга хэрэгсэл болоно гэжэ парти тоолоно. Совет хүнүүдэй һуудал байдалые тон шэнэ шатада гаргаха гэһэн зорилго табигдана. Жэшээнь, ойрын 15 жэлэй хугасаа соо арад түмэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалгада һомологдохо мүнгэ зөөриин хэмжээн хоёр дахин үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Олониитын эдэбхи үүсхэл, эршэ хүсэн, зохёохы ажал ябуулга хадаа социализмын ажамидаралта гол шухала хүсэн болоно гэжэ В. И. Ленин тоолодог һэн. Имагтал шэнэ байгуулалтын демократическа түхэл шэнжые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэжэ, үйлэдбэриин, соёлой, хүтэлбэрилгын һалбаринуудта орёо шухала зорилгонуудые шиидхэжэ болоно. Совет демократиие нарижуулан һайжаруулха тухай, арадай социалис хүтэлбэрилгые бүри гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Социалис демократиие нарижуулан һайжаруулга хэдэн шухала теоретическэ асуудалнуудые табина. Общестбые хүтэлбэрилгэдэ гүрэнэй болон ниитын эдэбхи... дэй тэнсүүри тухай... тэдэнэй нэгэнии... Урдандаа энэ асуу... лирхайгаар, тон ю... жэтэйгээр хандада... бди. Тэд бодото... энээниие гүйсэд ... һэн. Ниитын эмхи... гые дээшэлүүлгэ гү... шадань хүгжөөн ... хэрэгтэ зүришэдэг... ень ажал хэрэгүүд... Социалис демокра... гырүүлгэ тэрэнэй ... шатые бэшэ, мүн ... литическэ байгуула... дэ һайнаар хүгжөөх... жална. Тэрэниие с... щестбын ямар нэгэ... дэй ажал ябуул... дуулхадань гү, ... низмын дээдэ ша... хүрэтэр тэрэниие ... хадань, арад зон... гөө өөһэдөө хү... суртал һургаал а... батадхагдадаггүй ю...

Совет гүрэн с... нарижуулан һайжар... зэбсэг болохо ёһ... граммын шэнэ ... проект соо шэнэ ...

ЗОНОЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛХААР...

хэгдэмэл библиотекын системэ, бусад хүдэлжэ байдаг.

Районой соел-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай амарха сагые һонирхолтойгоор, шэнэ онол аргануудые хэрэглэн, нютагай эрхэ байдалда тааруугаар эмхидхэхые оролдоно. Хүн бүхэнэй ажалай болон олониитын эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлжэ, социально-экономическа хүгжэлтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ туһа хүргэхэ үүргэеэ тэдэнэр мартанагүй.

Мүнөө үедэ соёлой эмхинүүдтэ байгуулагдаһан уран һайханай бүлгэмүүдтэ бүхыдөө 3.264 хүн оюун бэлигээ нарижуулна гэхэ гү, али 1983 онойхитой сасуулбал, кружогууд 12-оор, харин тэдээндэ хабаадагшадай тоо 260 гэшүүдээр олошороо. Тиин «Ажалай болон дайнай ветерануудай клуб», «Багашуул», «Залуу бүлэ», «Залуушуулай клуб» хүдэлмэрилнэ.

1983 оной октябрь һарһаа эхилжэ, 1985 оной май соо түгэсэһэн уран һайханай бүлгэмүүдэй Бүхэсоюзна харалгада манай районой бүхы соёлой эмхинүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ харалга совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Илалта туйлаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Харалгын үедэ клубуудта, библиотекэнүүдтэ, хүгжэмэй һургуулинуудта клубай хүдэлмэриин бүхы жанр болон онол аргануудаар үргэн хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө. Илангаяа һайн бэлэдхэлтэйгээр «Агууехэ эрадай агууехэ Илалта» гэһэн уряа доро районой уран һайханай самодеятельностиин фестиваль үнгэрөө һэн.

Хүдөө нютагуудта ажаһуугшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар соёлой байшангуудай уран һайханай бүлгэмүүд бэе бэедээ ошожо концерт харуулдаг, ажалтайнь танилсадаг, онол аргануудаа андалдадаг болоо. Жэшээнь, Санагын (директорынь Н. Намсараев), Дүтэлүүрэй (Х. Уладаева), Шара-Азаргын (Б. Базаров), Ехэ-Цахирай (А. Бадмаев), Хамниин (В. Омоктуев) соёлой байшангуудай эдэбхитэд дундаа ябалсажа, бэлиг шадабарияа харалсаһан байна.

Районой ажахынуудай соёлой болон экономикын үдэрнүүд, тиихэдэ Закаменск хотын промышленна үйлэдбэриин, эмхи зургаануд болон организацинуудай коллективүүдэй зохёохы ажалай тоосоонууд илангаяа үндэр хэмжээндэ үнгэрөө. Соёлшод мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зохёохы эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, олониитын хүдэлмэридэ малшадые элсүүлхэ зорилго урдаа табинхай. Энэ түсэбөөр совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй дэргэдэ соёлой үдэрнүүдэй, отарануудта хонишодой үдэрнүүдэй түрүүшынхиеэ һонёор үнгэргэгдэһые онсолон тэмдэглэмээр. Дүтэлүүрэй совхозой Зэмхын МТФ-дэ энэ һайндэр аман үгын газетэ болон түрүүшүүлэй соло дуудалгын түхэл маягтайгаар эмхидхэгдээ. Хамниин совхозой Хуртагын болон Самсаалай фермэнүүдтэ соёлой болон экономикын үдэрнүүд үнгэргэгдөө. Михайловкын, Харацайн совхозуудай Түбэй, Енгорбоин совхозой бэшэрэнш МТФ-нүүдтэ «Басагад, урагшаа!» гэһэн нэрэтэйгээр зүжэгэй онол аргаар үнгэрөө һэн. Харин тиихэдэ Дүтэлүүрэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Үлэнтэ тосхондо «Хонишодой үдэр», Нуртын хүдөөгэй клубайхид отделенидэ «Малшадай үдэр» һонирхолтойгоор эмхидхээ һэн.

Улаан булангууд үйлэдбэриин коллективүүдэй ажалладаг газарта, гол түлэб фермэнүүдтэ байгуулагдадаг. Тэндэ зүбөөр эмхидхэгдэһэн, үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэри хадаа ажалшадай үйлэдбэриингээ түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлдэг. Тиин соёлшод парткомой, партбюрогой хүтэлбэри доро улаан булангуудай ажал хэрэг нилээд һайжаруулаа. Үнгэрһэн үбэлжэлгын дүнгөөр Дүтэлүүрэй совхозой Зэмхын МТФ-гэй (даагшань П. Я. Цыбиков) улаан булангай хүдэлмэри эрхимдэ тоологдоо һэн. Хоёрдохи-гурбадахи һууринууд Хамниин совхозой Самсаалай МТФ-гэй (Ц-Д. Х. Галданов), СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой Түбэй (А. Ц. Будаева) МТФ-нүүдэй улаан булангуудта олгогдоо бэлэй.

Зунай холын бэлшээринүүдтэ ехэ һү, мяха үйлэдбэрилхын түлөө тэмсэл ябуулжа байһан малшадые, мүн ниитын адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг ажалшадые соёлой талаар хангаха зорилгоёо районой клубуудай хүдэлмэрилэгшэд яһала бэелүүлээ. Зунай сагта таһалгаряагүй хүдэлмэрилхэ райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай 4 агитбригада байгуулагдаа һэн. Тэдэнэй хангаха фермэ, гүүртэ, отаранууд тодорхойлогдожо, ажалай график табигдаад, автоклубуудшье үгтэһэн юм. Енгорбойн соелой байшангай уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ В. Д. Бандеев түрүүтэй тэндэхи агитбригадын гэшүүд аяар холын Хүбшын 15 гүүртын ажалшадта ошожо, концерт наада харуулаа һэн. Закаменскын ой модоной ажахы Енгорбойн соёлшодто тусхай вездеход үгэһэн байгаа. Тиигэжэ дурсагдагша нютагай ажахын ахамад зоотехник В. Д. Ламаев совхозойнгоо ажалшадай үйлэдбэриин дүнгүүдтэй суглараашадые танилсуулаа. Социалис мүрысөөнэй ябаса тухай профкомой түрүүлэгшэ Н. Д. Цыденжапова хөөрөөд, эрхимлэгшэдтэ мүнгэн шангуудые барюулаа һэн. Библиотекарь В. М. Норбоева «Зунай бэлшээриин хаһада тарган мяханай түлөө тэмсэхэ» гэһэн стенд олоной һонорто табяа, уншагшадай олон номуудые һэлгэн хубаагаа, «Архи — ами наһанай дайсан» гэжэ темээр хөөрэлдөө үнгэргөө. Сельпогой товаровед Х. Р. Доржиева эд бараанай элдэб зүйл малшадта элбэгээр дэлгээ. Хатар наада харуулһан Р. Гундуева, В. Бадмаев, И. Будаева, С. Соктоева, хүгжэмшэн В. Шагдуров гэгшэд халуун альга ташалгада хүртөө.

Санагын соёлой байшангай «Ажалай суурян» гэжэ агитбригада холын малшадта, үбһэ тэжээл бэлэдхэгшэдтэ совхозойнгоо партбюрогой, профкомой тогтооһон үдэрнүүдтэ таһалгаряагүй ябажа байгаа. Уран һайханай бүлгэмэй артистнууд Г. Цыденова, Е. Жамьянов, Р. Унтанов, Ц-Х. Тарбаева, бусад Б. Ринчиновэй хүтэлбэри доро удаха түгэлдэр, мэргэжэһэн шэнжэтэй концерт харуулдаг байгаа. Мүн Цахирай, Мэлын, Закаменскын соёлой байшангуудай уран һайханай бүлгэмүүд һайнаар хүдэлмэрилжэ гараа һэн.

Архидалга болон алкоголизмтай тэмсэхэ хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ районой соёлой хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг. Элүүр энхэ ажаһуудалай түлөө тэмсэхэ хэдэн онол арганууд энэ талаар хэрэглэгдэнэ. Хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүгээр олоной һанал бодол бүрилдүүлхэ хэрэгтэ соёлой эмхинүүд хадаа партиина организацинуудай түшэг, түбүүд болохо ушартай гээшэ.

Партиингаа шэнэ тогтоолые түгэс бэелүүлхэ зорилготой хараа түсэбүүд бүхы клубуудай эмхи зургаануудай урда табигданхай. Ажал хэрэгтэ дайралдадаг дутагдалнуудые усадхажа, соёл-гэгээрэлэй хүгжэлтын шэнэ хараа зорилгонуудые дабаха эрмэлзэлтэй хүдэлмэри район дотор хаа хаанагүй эмхидхэгдэнэ. Байгша ондо Закаменск хотодо, Санага, Хамни, Дүтэлүүр тосхонуудта соёлой-спортивна комплекснууд байгуулагдажа эхилээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой болон райсоведэй гүйсэдкомой абаһан хамтын тогтоолые бэелүүлгэ хадаа клубуудай, спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха эрхэ нүхэсэл болохо зэргэтэй.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

Ажалаймнай залуу халаан

ҺУРАЛСАЛАЙ-ҮЙЛЭДБЭРИИН КОМБИНАДТА

УЛААН-ҮДЭ хотын Железнодорожно районой һургуулинууд хоорондын һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадта һурагшадые олон зүйлэй мэргэжэлээр һургажа байдаг. Тэдэнэй нэгэн болохо токариин мэргэжэлдэ хайшан гэжэ һургадаг тухай эндэ хэлэхэ хүсэлтэйб.

Дурсагдагша комбинадай токарна цех хүсэд дүүрэн түхеэрэлгэтэй гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Эндэ һүүлэй хоёр жэлэй туршада ЕТ-26 түхэлэй токарна дүрбэн шэнэ станок табигдажа, бүтээгдэһэн продукциин склад, һурагшадай хубсаһаа һэлгэхэ таһалганууд гэхэ мэтэ бии болгогдоо. Һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай базова предприяти болохо Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын завод тус комбинадтай, илангаяа токарна цехтэй нягта барисаа байгууланхай.

Залуушуулые ерээдүйнь мэргэжэлдэ дуратайгаар, шадабаритайгаар һургаха гээшэ заводто ехэхэн лэ удха шанартай юм. Юуб гэхэдэ, һургуулияа дүүргэһэн олохон эдиршүүл эндэ ерэжэ ажаллаха байна бшуу. Тиимэһээ һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай токарна цехтэ дүй дүршэл ехэтэй хоёр һурган хүмүүжүүлэгшэд, мастернууд Владимир Викторович Изаренко, Алексей Андреевич Козлов гэгшэд табигданхай юм.

Заводой механо-комплектовочно цехтэй хамта һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай токарна цех үйлэдбэриин түсэб хамтадаа табидаг гээшэ. Һурагшад токарна цех соогоо заводто хэрэгтэй шүрэбүүдые, шайбануудые, втулкануудые, янза бүриин голнуудые, хоолойнуудые бэлдэжэ гаргадаг.

Һурагшадай хэһэн бүтээһэн зүйлнүүдэй сэн заводой механо-комплектовочно цехэй бүтээсын тусхай счёдто бэшэгдэжэ байдаг. Тиигэжэ үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ үхибүүд дүн хамта 1443 түхэриг 50 мүнгэнэй сэнтэй хүдэлмэри бүтээһэн байна. Харин байгша оной һуралсалай жэлэй нэгэдэхи четвертьдэ 1997 түхэриг 34 мүнгэнэй сэнтэй элдэб детальнууд болон комплектнүүдые бэлдэжэ заводто тушаагаа. Тиигэжэ заводой тусхай счёдто 307 түхэриг 36 мүнгэн оруулагдаһан байна. Дурсагдагша счёдой жасаһаа һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай токарна цехые шэмэглэлгэдэ һуралсалай элдэб хэрэгсэлнүүдые абахада, мүн үйлэдбэриин хэшээлнүүдтэ шалгарһан һурагшадта бэлэгүүдые абаха гэхэ мэтын хэмжээ ябуулгануудта мүнгэн гаргашалагдадаг байха. Һурагшадай хэһэн бүтээһэн детальнууд наринаар хаража үзэгдэдэг. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хэгдэһэн зүйлнүүдынь тоогой талаар харагдажа үзэгдэхэһөө гадна шанарайнгаа талаһаа шалгалта гарадаг байна. Юрэдөө, эндэхи һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадта олон юумэн хубилаа даа. Тэрэнэй гол шухалань гэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн болоно. Тиигээдшье хэһэн, бүтээһэн зүйлнүүднай заводто хэрэгтэй, тэдээгээрнай түмэр замай составууд заһабарилагдажа, арадай ажахын ашаа зөөхэ хэрэгтэ, обществодо аша туһатай хубитаяа оруулнабди гэжэ үхибүүд омогорхон ойлгоно. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой захиргааншье токариин мэргэжэлдэ һуража байһан һурагшадай ашаар орёо бэшэ зүйлнүүдые хэхэ хүдэлмэриһөө мэргэжэлтэ токарьнуудые сүлөөлжэ харюусалгатай хэрэг даалгадаг байһанаа мүншье ойлгоно гээшэ. Энэ ушарай заводто тон ашатай байһаниинь мэдээжэ ха юм.

Һурагшадай ажаллажа байдаг цех соо «Ажалай зэргээр алдар солог» гэһэн ехэ стенд абаһаар анхарал татадаг. Тэрэ хадаа заводой ветерануудай, мүнөө үеын үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ажалай солые магтадаг, тэдэнэрһээ һургаал абахы уряалан байдаг. Гадна эндэ «ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй ажаһуудал, амаралта», «ЛВРЗ-гэй түүхэһээ» гэһэн стенднүүд һурагшадта һонирхол, омогорхол түрүүлдэг. Мүн «Ажалша коллектив — хүмүүжүүлэгшэ», «Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хуряангы тайлбари», «Дагуулан дахуулха эрхэ» гэхэ мэтэ брошюранууд һурагшадай анхаралда дэлгэгдэнхэй.

Һургуулинуудай һурагшад заводой түрүү хүдэлмэришэдтэй, ветерануудтай эмхидхэгдэһэн уулзалгануудта хабаадалсадаг, мүн ЛВРЗ-гэй алдар солын музейдэ экскурсида ерэдэг байна. Гадна тэдэнэр ГПТУ-да токариин мэргэжэлдэ һуража байгшадтай уулзадаг юм.

1984 ондо һурагшад декабристнуудай ажаһууһан Сэлэнгын районоор ябажа ерээ һэн. «Мэргэжэлээрээ эрхим токарь» гэһэн харалга-конкурсдо һурагшад хабаадалсадаг, мүн һуралсал-үйлэдбэриингээ комбинадай бүлэгүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсодог байха юм. Тиигэжэ үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ токарьнуудые бэлдэжэ гаргадаг бүлэгүүдэй дундаһаа Т-832, Т-833 бүлэгүүд тус тустаа хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамотануудаар, эрхимлэһэн һурагшад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан юм.

Үнгэрһэн зунай ажалай семестрэй үедэ һурагшад ажалай ба амаралтын лагерьта механо-комплектовочно цехтэ ажаллажа гараа. Тиигэжэ 50 мянган хэһэг зүйл бүтээжэ гаргаад, 2970 түхэриг мүнгэ олзолһон байна. Һурагшадай һайн ажал тэмдэглэжэ, заводой захиргаан Хүндэлэлэй грамота барюулаа һэн.

Һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай мастернууд али нэгэн һургуулиин һурагшадай һурган хүмүүжүүлэгшэд һэн хойноо, тэдэнэртэй нягта харилсаатай байдаг, тиимэһээ һургуулиин болон түрэлхидэй суглаануудта хабаадалсажа, заводой, һурагшадай ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэдэг.

1985 ондо һургуулияа дүүргээд, һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадһаа токариин мэргэжэл шудалжа гараһан 45 һурагшадһаа 13-ниинь заводто дурсагдагша мэргэжэлээр хүдэлнэ, 6 хүн техническэ дээдэ һургуулида оронхой. Тэрэ 45 һурагшадай 22-ынь 2-дохи разрядай токарь болоо һэн.

Эдэ баримтануудһаа харахада, һуралсалай-үйлэдбэриин комбинадуудай залуу хүдэлмэришэдые бэлдэжэ гаргаха талаар тон хэрэгтэй байһаниинь элирнэ.

А. АПХАНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

«БУРЯАД ҮНЭН» тэдэ дэшэнэй һүүлээр

...Э ХҮСЭ ЭЛБЭГЖҮҮЛХЭЭР», ...АЙН БАЯЛИГ УУДАЛХААР»

...шагуудтай хоёр статья манай газетэдэ байгша ...риин 30-да, декабриин 3-да толилогдоһон байна. ...-эй, Түгнын шулуу нүүрһэнэй уурхайн барилга... статьянуудай авторнууд хөөрэхэ зуураа, эдэ ...дай генподрядчигуудай нэгэн болохо «Улан-Удэ...» трестын 398-дахи СМП-гэй хүдэлмэриие шүүм...ашадаа ажал, хэрэгүүдээ һайжаруулхын тула ямар ...ые абаха тухайнь һонирхоһон байна. 398-дахи ...начальнигай уялгануудые дүүргэгшэ Н. В. Хутор...цида иимэ харюу үгэбэ:

...дүүргэлтымнай хангалтагүй байлга нэн түрүүн ...шэ кадрнуудай дуталдаһанһаа болоно. 2-дохи ...э түмэр замай һалаа табилгые ундэгайруулгын ...гэхэдэ, Днепропетровскын стрелочнэ завод хэ...териалнуудаар барилгыемнай гүйсэд ханганагүй. ...эн эмхи түмэр замай далан саг болзортонь ...үй.

...өөһэдынь бааза гурбан захил хэгшэдэй, онсолбол, ...улуу нүүрһэнэй уурхайн, 2-дохи ТЭЦ-эй, Забайка...итова комбинадай мүнгэ зөөреэр бодхоогдоно. ...комбинадай барилгын зогсоогдоһон дээрэһээ ...өөһэдынь баазын зарим объектнүүд мүнгэнэй һомо...баригдахагүй юм. Промышленна ба гэр байрын хэ...нүүд ашаглалгада тушаагданхай. Гэбэшье, энэмнай ...шэдэй һуудал байдал һайжаруулгада тон хангалта... мэдэрэгдэн... Тиимэһээ саашадаа социально-ажа... барилгануудые үргэдхэхэ зорилготойбди. Энээ... лэ кадрнуудай асуудалые шиидхэжэ боломоор

* * *

...этрансстрой» трестые эрхилэгшэ Ю. В. Желез... статьянуудай үндэһөөр ямар хэмжээнүүдэй абта...редакцидамнай мүн лэ иигэжэ дуулгаба:

...и СМП-гэй планёрно зүблөөн боложо, хоёр ста...эн хэлсэгдээ. СМП-гэй хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоо... Н. В. Хуторной газетэдэ хэгдэһэн шүүмжэлэлые ...эжэ мэдэрхэ зуураа 2-дохи ТЭЦ-дэ, Түгнын шулуу ...уурхайда түмэр замай һалаа барилгын хүдэлмэ...д түргэдхэхөөр һанамжануудаа хэлээ. Тиихэдээ ...о капитальна һомололгонуудые гүйсэд ашаглаха, ...Ц-дэ арба гаран километр утатай түмэр замай ...илгые түгэсхэхэ, харин Түгнын шулуу нүүрһэнэй ...барилгада 4 миллион түхэриг ашаглаха, гэр байра ... ба өөһэдын баазые хүгжөөлгэдэ 1 миллион тү...рюулха гэжэ тодорхойлогдоо.

...ридэмнай, нэрээшье, дутуу дунданууд яһала уша... ажалай эмхидхэлэй, журамай һуладаһые мэдэ...Днепропетровскын стрелочнэ завод, субподрядчик ...жалыемнай хойшонь татаа гээд дурдаа һэмди. ...дэтрансстрой» трест, эндэхи 398-дахи СМП газе...жалхы ажаглалтануудта анхаран, байгша ондо бүхы ...ргануудаа сүм дүүргэхээр зориглонхой».

АЖАЛДАА АЛДАРТАЙ

Саяан уулын хормойдо оршодог «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай отделенидэ ажалладаг Иннокентий Дамбаевич Молоновые Хоймор нютагта ехэ, багагүй танидаг, хүндэлдэг гээшэ. Тэрэ нүхэрнай колхозой түрүүшүүлэй тоодо ороһоор үнинэй. Ажалайнь намтар түрэл колхозойнгоо түүхэтэй таһаршагүй холбоотой юм. Хоймор нютагта түрүүшын артелиин эмхидхэгдэхэдэ, Иннокентиин эхэ, эсэгэ тэрэнэй гэшүүдээр ороһон байгаа. Уран гартай, модошо дархан алдартай эсэгэнь артельдээ тэргэ, шарга, модон борной, анзаһа хэдэг, аса, тармуурнуудые заһадаг һэн. Харин тиихэдэ эхэнь мал адуулагшааршье, һаалишанааршье хүдэлжэ, эрхим ажалаараа олондо суурхадаг байһан юм.

Хара багаһаа гарай элдэб ажалда дүршэлтэй болоһон Кеша хүбүүндэ эсэгын һургаал ехэ туһатай байгаа даа. Арбан гурба наһатайһаа морин анзаһаар газар хахалжа, борнойлжо эхилһэн юм. Зунай сагта морин косилкаар үбһэ сабшагша һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ И. Д. Молоновой хэзэгүй ажалын үгы шахуу байха. Дайнай һүүлээрхи амгалан сагта Иннокентий Дамбаевич үбэлдөө модошо дарханаар, зундаа үбһэшэдэй звеное хүтэлбэрилэгшоор ажалладаг һэн.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

Һүүлшын хоёр жэлдэ И. Д. Молонов Халбантан гэжэ сабшалан дээрэ хүдэлдэг болобо. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг звено сабшалан дээрэһээ 1500—1500 центнер һайн шанартай үбһэ хуряаһан байна. Звенодонь Толтойн дунда һургуулиин, үйлэдбэриин бригадын гэшүүд, зунай үедэ ажахыда туһалхаяа ерэһэн студентнэр гол түлэб хүдэлдэг. Иннокентий Дамбаевич залуушуулые дахуулжа, ажалыень зохидоор эмхидхэдэг юм. Өөрөө тэдэнэйнгээ хажуурнуудыень дабтаад, аса тармуурнуудыень заһаад, хододоо бүрин бүтэн байлгадаг. Иигэжэ оролдоходонь, ажалынь урагшатай ябана ха юм. Звенодонь жэл бүри 1000 центнер үбһэ хуряаха даабари үгтэдэг юм. И. Д. Молонов сабшалангаа һайжаруулха, тэрээн дээрээ наг шэбхэ гаргажа тарааха, уһалха хүдэлмэри эмхидхэжэ, өөрөө ударидадаг заншалтай. Иигэжэ оролдоһонойнгоо ашаар үбһэ сабшадаг байһан газарһаа мүнөө мянга гаран центнер үбһэ абадаг болоо.

Зунай сагта колхозойнгоо тепличнэ комплексдо ажаллажа, үгэрсэ хуряалгада хабаадаха сагаа олоод байха юм. Үдэшэ, үглөөниинь теплицэдэ хүдэлоод, үдэрынь үбһэнэй хуряалгада гарадаг заншалтай. Нэгэ ажалаа хараад һуудаггүй хүн юм даа. Хэһэн хүдэлмэринь хододоо һайн шанартай байдаг.

Харин мүнөө ниитын малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ Иннокентий Дамбаевич Хуурай-Һубагай фермэдэ модошо дарханаар хүдэлнэ.

— Манай фермэ дээрэ дарханай хэхэ юумэн олдоод лэ байха. Иннокентий Дамбаевичнай хюроо һухэ хоёроо бяраад лэ, ябажа байдаг даа. Юрэдөө, миин һуужа шадаггүй хүн, — гэжэ фермые даагша, коммунист Л. А. Закамельская тэрэниие магтан хөөрөө бэлэй.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Түнхэнэй район.

ЯХАДАЙ АРАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШО

ЯКУТСК. Яхадай арадай уран зохёолшо Николай Мординов литературада Амма Аччыгойа гэһэн нэрээр мэдээжэ болонхой. Тайгын Амга мүрэнэй бишыхан хүбүүн гээд энэнь оршуулагдадаг. Эдэ үдэрнүүдтэ уран зохёолшын 80 жэл тэмдэглэгдэжэ байнхай.

Яхадай үндэһэн уран зохёолой үндэһэ һуурииe табигша, ороной уран зохёолшодой нэгэдэхи съездын делегат Н. Мординов уншагшадта мэдээжэ юм. Тэрэ гушаад шахуу номуудай автор. Тэрэнэй «Гай тодхор», «Ханинар», «Гомдол» гэһэн туужануудынь Яхадай мүнөөнэй прозын туйлалта болоно. Ород, украин, чех, венгер хэлэнүүд дээрэ оршуулагдаһан «Хабарай хаһа» гэһэн романиинь 16 дахин хэблэгдэнхэй. М. Лермонтовэй болон Толстойн, Шиллерэй ба Погодиной зохёолнуудые Н. Мординов яхад хэлэн дээрэ оршууланхай.

Үндэр наһатай болобошье, Яхадай уран зохёолой аха захатан эдэбхитэйгээр хүдэлһэн зандаа. Автономито республикын залуу прозаигууд болон поэдүүдые хүмүүжүүлгэдэ тэрэ ехэ хүсэ шадалаа зорюулдаг.

(ТАСС).

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ КЛУБТА

МАГАДАНСКА ОБЛАСТЬ. Уптар посёлогой «Энергетик» гэжэ соёлой байшангай дэргэдэ эхэнэрнүүдэй «Колымчанка» гэжэ клуб байгуулагданхай. Һонин намтартай хүнүүдтэй уулзалганууд эндэ болодог, гэр бүлын баяр ёһолол тэмдэглэдэг, гэр бүлөөрөө ой руу сэнгэхэеэ ошодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Магаданпромстрой» трестын хүдэлмэрилэгшэ Елена Макаровагай түрэһэн үдэрые «Колымчанка» тэмдэглэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...олол хэгдэнхэй: имаг...ла социально-эконо... эрхэ нүхэсэлнүүдэй бүрилдэхэдэ, бүхы хүтэлбэридэ элсүү...ябуулагдахада, улас...ын таарамжатай зохид ...далда социалис гү... И. Ленинэй уридша...һанай өлөөр, «гүрэн гүрэн үгы байдалда ...оролгын түхэл шэн...охо, политическэбшэ ...шанартай болохо бай...

...нис общество бай...лониитэдэ бэлэг бол... юумэн бэшэ, харин ... хэрэг, зохёохы ажал ... болохо зэргэтэй. Программын шэнэ ...а бүхы хубилалтануу...идхэхы эрхэ нүхэсэл ...хүнэй арга боломжо... эдэбхижүүлхэ талаар ...гдэнхэй. Экономи...ратегиие һайнаар бо...бол, хүсэн түгэс со... политикые һайнаар ...олбол, үзэл сурта...үжүүлгын хүдэлмэ...нууд сэхээр ябуулбал, ...хаба шадалые, ухаан ..., арга боломжонуу... эдэбхижүүлжэ болоно. ...гөөр табигдаһан зо...удай нэгэнииньшье ...дэхэ аргагүй юм гэжэ ...болоно.

... тухай һургаал КПСС...тическэ ажал ябуулгада горитой һуури эзэлдэг юм. Революцида, социализм ба коммунизм байгуулгада партиин ямар һуури эзэлдэг, үүргэ дүүргэдэг байһан тухай асуудал хадаа уласхоорондын ажабайдалай эгээл орёо шухала асуудалнуудай нэгэниинь, буржуазна номнолшодто, хархис ба «зүүнэй» хэлбэрилтэй оппортунистнуудта эсэргүү марксистнууд-ленинецүүдэй буурашагүй тэмсэлэй гол зорилгонь болодог байһаниинь мэдээжэ.

Социалис общество дотор Коммунис партиин үүргэ болон удха шанарай урган дээшэлэлгын хуули ёһо тухай тобшололой зүб байһые социалис оронуудай дүй дүршэл батална. Гэхэтэй хамта доторойнгоо ажабайдалые нарижуулан һайжаруулжа, үзэл сурталай-политическэ хатуужалые, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл болон харюусалгые дээшэлүүлжэ, тэрэнэй гарһан бүхы хүсэлэл оролдолгонуудһаа ажал ябуулгануудһаа партиин үүргэ бодотоор урган дээшэлдэг байна гэжэ ажабайдал элирхэйлэн харуулна.

Партийна хүдэлмэриин үрэ дүнгые, партиина хүтэлбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалнуудые КПСС амжалтатайгаар шиидхэнэ. Партиие эмхидхэлэй-политическэ талаарнь бэхижүүлгэ, бүхы шатануудта тэрэнэй хүдэлмэриин гурим болон онол аргануудые нарижуулан һайжаруулга совет коммунистнуудай анхаралда хододоо байдаг юм. Эдэ бүхы хүдэлмэри партиин хүтэлбэрилхы үүргые улам бүри дээшэлүүлхэ, мүнөө ороноймнай урда табигдажа байһан шэнэ, шэнэ зорилгонуудые хараада абажа, общество дотор тэрэнэй эмхидхэхы ба үзэл сурталай зорилгые шангадхаха уялгатай.

Обществын политическэ хүтэлбэриие бэелүүлхэдээ, КПСС хүдэлмэрээ шалгардаһан эмхидхэлэй үндэһэ һуури дээрэ, тэдэнэй дунда нэн түрүүн демократическа централизмын, партиин гэшүүн байха, кадрнуудтай хүдэлмэри ябуулха ленинскэ гол ёһонуудай, хамтын хүтэлбэриин, партийна журамые, пролетарска, социалис интернационализмые бэхижүүлгын үндэһэ һуури дээрэ ябуулдаг гээшэ.

Парти үзэл сурталай-теоретическэ, политическэ-хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй ба ажахын ажал ябуулгые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг, али бүхы удааралга болон хуушарһан юумэнтэй эбсэшэгүйгөөр эрид шууд тэмсэхэ, табигдаһан зорилгонуудые зохёохы ёһоор шиидхэхэ эрилтэ коммунист бүхэнэй урда табигдаг гээшэ. Ниитын эрдэмэй хүсэлэл оролдолгонууд совет обществын экономическа ба социальна хүгжэлтые хурдадхаха арга олгодог стратегическэ гол шухала шэглэлнүүдтэ зорюулагдадаг байна.

Имагтал юу хэхэ ёһотойб гэжэ бэшэ, харин тэрэниие хайшан гээд бэелүүлхэ ёһотойб гэжэ һайнаар мэдэжэ абахынь, партиин политикые саг соогоо бодотоор бэелүүлхынь, ажалша коллективүүдтэ, бүхы орон дотор һайн тээшээ хубилалтануудые хэхынь тула бии байгаа таарамжатай эрхэ байдалые, арга боломжонуудые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө парти коммунистнуудые элсүүлэн хабаадуулха зэргэтэй.

«Манай программын параграф бүхэниие алибаа ажалша бүхэн мэдэхэ, шудалха, ойлгохо ёһотой», — гэжэ В. И. Ленин тэмдэглэдэг байгаа. (Зохёолнуудай гүйсэд суглуулбари, 38-дахи боти, 179-дэхи хуудаһан). Съездын урда тээ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан КПСС-эй энэ шухала документын проект соохи суртал һургаалнууд олониитын баялиг боложо, ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын дабшуулхы шухала хүсэн болохо байна.

Абдулла МУСАЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор, профессор.
(АПН).

ХИЛЫН СААНАҺАА — ТАСС — АПН

ПАРТИИНГАА 64-дэхи ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ТЭМДЭГЛЭНЭ

БУЭНОС-АЙРЕС. Чилиин коммунистнууд партиингаа 64-дэхи жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Хэды мүрдэлгэ мүшхэлтэнүүдые хээшье һаань, ороной элдэб нютагуудта айхабтар хүндэ хүшэр эрхэ байдалда алдарта һайндэртэ зорюулагдаһан митингнүүдые, суглаануудые, бусад хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэн, лекцинүүдые уншаһан байгаа. Ниислэл хотын хүдэлмэришэдэй кварталнуудта шанга тэмсэлшье болобо.

Сантьягын О'Хиггинсын нэрэмжэтэ парк соо үнгэргэгдэһэн митинг гол үйлэ хэрэгынь болоһон байгаа. Компартиин гэшүүдһээ гадна, бусад партинуудай ба эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаба.

Митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд шуһата муухай захиргаанай үүдхэһэн харата ябуулгануудые, хашалта харшалалтануудые эрид буруушааһан байгаа.

Нюуса байдалда хэблэгдэдэг Чилиин коммунистнуудай «Сигло» газетын тусхай номер Компартиин 64-дэхи жэлэй ойдо зорюулагдаба.

ПОРП-ын СЪЕЗДДЭ БЭЛДЭНЭ

ВАРШАВА. ПОРП-ын X съезддэ бэлдэхэ үедэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельский Польшын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветерануудтай эндэ уулзаба.

Польшын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Л. Варыньский тухай дурасхаалай хүндэлэлдэ байгуулагдаһан медальнууд ПОРП-ын ба Польшын гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө ветерануудта барюулагдаа.

В. Ярузельский болон партиин ветерануудай хоорондо хөөрэлдөөнүүд боложо, ПОРП-ын X съезддэ бэлэдхэлэй, социалис гүрэниие саашадань хүгжөөн бэхижүүлгын зорилгонууд, мүн уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Туйлагдаһан амжалтанууд манай харгы замда ушарһан дутуу дунданууднаа хэмжээлэшэгүй ехэ байна гэжэ социализм байгуулха талаар ПОРП-ын түүхэтэ дүй дүршэл элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ В. Ярузельский уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Үнэн зүб юумэ хэлэдэг байһандаа, али бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабаха аргатай байһандаа бидэ асари ехэ хүсэтэйбди, политическэ ба моральна бүлөю талатайбди.

Манай суртал һургаалнуудай үнэн зүб байһые бодото ажал ябуулгаараа баталха гээшэ Польшын коммунистнуудай агууехэ харюусалга болоно. Коммунистнууд хаа хаанагүй үльгэр жэшээ харуулха ёһотой.

БУДАПЕШТ. Венгриин хүдөө ажахын кооперативуудта шухала кампани — үйлэдбэриин суглаанууд эхилжэ, хүдөөгэй ажалшад үнгэрһэн жэлдэ бэелүүлһэн ажалайнгаа дүнгүүдые согсолно, ерээдүйдэ зорилгонуудые хараална.

ШУХАЛА ХАҺА ЭХИЛБЭ

Үнгэрэгшэ жэл хүдөө ажахыда үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлгын, түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэлгын жэл болоһон байгаа. Жэлэй туршада бүхы хүдөө ажахын үйлэдбэридэ 300 гаран шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдээ. Тэдэнэй ехэнхинь ургаса дээшэлүүлхэ, түүхэй эд болон элшэ хүсэ хэрэглэлгые хороохо талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Эрдэм, техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэлгэ, һалбариин предприятинууд болон ороной эрдэмшэнжэлэлгын институдуудай хоорондохи харилсаа холбоое бэхижүүлхэ гээшэ хүдөө ажахын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно.

ОЛОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙ МИТИНГ

ПНОМПЕНЬ. Кампучиин Арадай Республикын байгуулагдаһаар 7 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай митинг эндэ болобо. НРПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, НРПК-гай Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Хенг Самрин тэрээн дээрэ үгэ хэлээ. 1979 ондо революциин илаһанһаа хойшо Кампучиин арад гол бэрхэшээл түбэгүүдые, туршалгануудые гаталан дабажа, ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар гайхамшагта амжалтануудые туйлаһан байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Революци Кампучиин түүхэдэ ёһотойл бэеэ даһан байдалай ба эрхэ сүлөөгэй үе сагые нээбэ. Олониитэ ажалшад оронойнгоо, өөһэдынгөө хуби заяанай ёһотойл эзэд болонхой.

Залуу революционно засагай туйлаһан амжалтанууд арадай Кампучиин дайсадай хоро шарыень бусалгана. Тэдэнэр али бүхы аргаар тэрэниие унагаахые һэдэнэ. 1984—1985 онуудай ган гасуур үедэ болоһон үйлэ хэрэгүүд эдэ һэдэлгэнүүдэйнь юушье туйлажа шадахагүй байһыень элирхэйлэн гэршэлээ һэн. Вьетнамай һайн дуратантай хамта Кампучиин арадай революционно армии кхмерскэ хархис хүсэнүүдтэ шанга харюу сохилто үгэһэн байгаа. НРК-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд республикын бэеэ даһан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые найдамтайгаар сахин хамгаална.

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН»

ГЭҺЭН ОЧЕРКНУУДАЙ КОНКУРС

Алхам түгэс арбан хоёрдохи табан жэлэймнай үдэр, час, минута бүхэн ажалай баатаршалгын алтан дэбтэртэ шэнэ шэнэ нэрэнүүдые бэшэжэ, тэдэнэй алдар габьяата хэрэгүүд Эхэ оронойимнай саашанхи эршэтэ хүгжэлтын эгээл һайхан жэшээ болон суурхажа байна. Тиигэншьегүй яахаб! Юуб гэхэдэ, шэлэһэн мэргэжэлдээ үнэн сэхэ, эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлдэг, һайн һайхан ёһо заншалнууд дээрэ хүмүүжэһэн ажалша хүн хадаа Совет оронойимнай ёһотой омогорхолынь болонхой. Эдэбхи түгэс, зохёон байгуулхы ажалайнь зэргээр тэрээндэ алдар соло, нэрэ хүндэ олгогдоно. Олгогдохо ёһотойшье!

Арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада, мүн саашадаашье оронойимнай хүгжэлтын үндэһэн болохо КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект, КПСС-эй хубилгагдаһан Уставай проект, 1986—1990 онуудта, мүн 2000 он хүрэтэрхи үедэ, СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект үнгэрһэн жэлэй намар бүхы совет хэблэлэй органуудта, тэрэ тоодо манай «Буряад үнэн» газетэдэ тунхаглагдажа, хүн бүхэнэй сэдьхэлэй утаһа дайраһан, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл, жабхаланта хүсэлые шэнэ хүсэтэйгөөр бадараадаһаниинь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, түүхэтэ партийна эдэ документнүүд совет хүн, ажалша коллектив бүхэндэ халуун хабаатай байхаһаа гадна, манай гэрэлтэ һайхан ерээдүй тээшэ шэглэһэн замые сэхэ заана бшуу. Тиимэһээл газетымнай хуудаһануудаар дээрэ эдэ документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшадай олон тоото материалнууд үдэрһөө үдэртэ толилогдожо, тэрэ халуун анхарал, үүсхэл эдэбхиин хэм хэмжээе хэлбэришэгүй үнэн зүбөөр тодорхойлно ха юм. Нүгөө талаһаа, манай орон дотор КПСС-эй XXVII съездэдэ бэлэдхэл айхабтар үргэн дэлисэтэйгээр ябажа байнхай. Ороной коммунистнуудай эгээл дээдын хуралдаанай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн хаа хаанагүй океан далайн үер долгиндол эбхэрнэл. Тиигээдшье түрэл партиимнай съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр оройдоол һара хахад шахуу саг болзор үлэнхэй. Иимэ харюусалга ехэтэй, халуун эршэтэй үе сагта совет хүн бүхэн—барилгашан, хонишон, һаалишан, бүд нэхэгшэ, тракторист, токарь, жолоошон, бусадшье мэргэжэлтэд хаба шадалаа элсүүлжэ, ооһэдынгөө хубитые хамтын хэрэгтэ оруулха гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэнэ. Үргэн уужам Буряад оронойимнай үлзы хэшэгтэ нютаг бүхэндэшье ажал дээрээ алдаршаһан, хүдэлмэри хэжэ хүдэржэһэн, түрүү үзэл бодолоор түгэс, журамтай заршамтай, ерээдүй руу эрмэлзэһэн һайн һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд олон ааб даа. Тэдэнэр лэ промышленна предприяти, барилганууд болон транспорт дээрэ, колхоз болон совхозуудта, арадай гэгээрэлэй, эрдэм наукын, элүүрые хамгаалгын, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй болон ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангагшадай дунда амжалтын найдамтай түлхюур, алтан жасань, журамай талаар шугам жэшээ боложо ябадаг гээшэ. Тиимэл хүнүүд тухай һураг сүү, һайхан домог холо ойгуур зэдэлдэг, тиимэл хүнүүд тухай эндэ хөөрөө дэлгэнэбди.

«Буряад үнэн» газетын редакци эдэ бүгэдые хараадаа абажа, хүгжэлтэ түгэс социалис ажабайдалые зохёон байгуулагша манай үеын хүн тухай удхаар һайн, уран хурса очеркын заншалта конкурс 1986 ондо дахинаа соносхобо.

«Манай үеын хүн» гэжэ ниитэ гаршаг доро дахинаа соносхогдоһон тус конкурс хадаа урда жэлнүүдэй конкурснуудай хуулита үргэлжэлэлынь, урдаа табиһан гол зорилгоёо шиидхэхэ талаар үшөө шэнэ, гүнзэгышье алхамынь болохо байха гэжэ уридшалан найдаха дүүрэн үндэһэтэйбди.

Конкурсдо ороһон материалнууд заншалта болоһон «Манай үеын хүн» гэһэн ниитэ гаршаг доро 1986 оной туршада газетымнай хуудаһануудта толилогдожо байха.

Уран зохёолшод, журналистнууд, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, бүхы уншагшаднай соносхоһон конкурсдомнай эдэбхитэйгээр, эмхитэйгээр хабаадажа, бэлиг шадабарияа хурсадхыт, хаба шадалаа туршыт гэжэ уряалха байнабди.

«Манай үеын хүн» гэжэ конкурсдо илажа гарагшадта редакциин Хүндэлэлэй грамота иимэ шангуудтайгаар барюулагдаха гэжэ тогтообо:

Нэгэдэхи нэгэн шан — 100 түхэриг;
Хоёрдохи хоёр шан — тус бүридэнь 50 түхэриг;
Гурбадахи гурбан шан — тус бүринь 30 түхэриг.

«Буряад үнэнэй» тус конкурсдо эльгээгдэһэн очеркын хэмжээн 8—10 хуудаһанһаа дээшэ байха зэргэгүй. Конкурсдо ерэһэн материалнууд гэдэргээ бусаагдахагүй.

Конверт дээрэнь «Очеркнуудай конкурсдо» гэһэн тэмдэг хээд иимэ адресаар эльгээхыетнай гуйнабди: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23, редакция газеты «Буряад үнэн».

Тус конкурсын дүнгүүд 1987 оной январиин 1-нэй номерто ниитэлэгдэхэ.

Газетын редакци.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

БУРЬЯЛЫШ, «БУЛАГХАН!»

Гусиноозёрск хотын соёлой байшангай дэргэдэ кукольна театрта дуратайшуулай кружок 1975 ондо байгуулагдаһан юм. Тус коллектив ургаһаар ургажа, олондо туһатай зохёохы ажал ябуулһанайнгаа, удха түгэлдэр зүжэгүүдые табиһанайнгаа түлөө 1980 оной август һарада арадай театрай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. «Булагханай» мүндэлһөөр 10 жэлэй ойн баярые гусиноозёрскынхид нёдондо үргэнөөр тэмдэглээ һэн.

Арадай уран бэлигэй хотын, районой болон республиканска харалгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, «Булагханай» коллектив үргэн олониитын анхаралые татаһан юм. Аксаковай «Ягаахан сэсэг» гэжэ мэдээжэ онтохоной удхаар Н. Карнаухова, Л. Браусевич гэгшэдэй найруулһан зүжэгые, Е. Тараховскаягай «Сурхайн захиралтаар» гэһэн онтохон-зүжэгые кукольна театрайхид табижа, эдир харагшадые ехэтэ баясуулаа һэн.

1978 ондо арадай театрнуудай болон драматическа коллективүүдэй республиканска харалгын Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэдэ, Ю. Елисеевэй «Урашуул» гэһэн зүжэгые «Булагхан» харуулаа. Тус харалгын дүнгүүдэй согсологдоходо, гусиноозёрскынхидэй зүжэг Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын III шатын дипломоор тэмдэглэгдэһэн, эрхим гүйсэдхэгшэдынь, тэрэ тоодо Ю. Филонов, Е. Волченкова, С. Смолин гэгшэд үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэһэн юм.

Саашадаа коллектив зохёохы ажалаа эршэдхэжэ, репертуараа нилээд үргэдхөө. 1978 ондо «Сурхайн захиралтаар» гэһэн зүжэгөө тэдэнэр шэнээр найруулан табижа, телевидениэр харуулһан, мүн Хяагта хотодо үнгэргэгдэһэн зональна харалгын программада оруулһан байна. 1980 он бүришье һонирхолтойгоор үнгэрөө. «Саһан хүнүүд яажа нара бэдэрээб» гэһэн румын онтохон, Э. Успенский, Р. Качанов гэгшэдэй бэшэһэн «Бахрамай уг зоори», эгээн бишыхан артистнарай табиһан «Үнэгэн хээтэй» — иимэ зохёолнууд театрай репертуарта нэмэһэн байха юм. 1981 ондо В. Лифшиц, И. Кичанова хоёрой «Алёнушка ба солдат», П. Бажовой «Мүнгэн туруухан», С. Маршагай «Арбан хоёр һара», Ш. Перрогой «Сабхитай миисгэй», бусад зүжэгүүд, хожомынь — О. Уайльдай «Мүшэтэ хүбүүн», В. Ласточкинай «Апрелиин хоёрто», А. Линдгренэй «Пеппи хатан» гэхэ мэтэнүүд «Булагханай» хүсөөр табигдажа, эдир хүбүүд, басагадые театрта дурлуулха талаар нилээд ехэ үүргэ дүүргэһэн гээшэ.

1983 ондо Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан республиканска харалгада хабаадахадаа, театрайхид II шатын дипломоор шагнагдаа һэн. Һайн дуранай коллективэй зохёохы шадабариин жэлһээ жэлдэ ургажа, улам нарин, хурса боложо байһые энэ ушар гэршэлээ. Һүүлэй хоёр жэлдэ театрай репертуарта Э. Успенскиин «Простоквашино нютагай гурбан», И. Токмаковагай «Ку-ка-ре-ку!», Е. Шварцын «Саһан хатан», И. Крыловой «Басагадтаа һургаал» гэхэ мэтын зүжэгүүд оролсоно. Тэрээнһээ гадна «Сурхайн захиралтаар», «Гайхалтайхан гиппопотам», «Хүлисэл заяандаашье гүйхагүйб» гэһэн урдань табигдаһан зүжэгүүд һэргээгдэжэ, амжалтатай харуулагдажа байнхай.

Театрай намтар, репертуартань ородог зүжэгүүд тухай тодорхойгоор хөөрөөд байхадаа, артистнартайнь танилсуулха сагнайшье ерэбэ ха. «Булагханай» гэшүүд ехэнхидээ һургуулиин үхибүүд юм бээ, тиибэшье... Һургуулияа үни дүүргэһэн аад «Булагханай» бишыхан сценые мартаагүй залуушуул тиишэ ерэжэ, театрай эдир артистнарта туһалһаар. Хүүгэдэй саадта ябадагшье һаа, эгэшэ, аханараа дахажа ерэдэг эдир «артистнаршье» бии. Тиимэһээ хамта дээрээ 70-аад хүнһөө бүридэһэн энэ коллективые «багашуулай», «дунда наһанай», «ехэшүүлэй» бүлэгүүдтэ багсаамжалан хубаарилхада болохо. Эдэ бүхы артистнарнай имагтал куклануудые наадхуулжа, зүжэг харуулдаг бэшэ, мүн «нюураараашье» зондо харагдажа, зүжэгтэ хабаададаг шадабаритай юм.

Мүндэлһэн сагһаань хойшо «Булагханиие» арадай уран бэлигэй эдэбхитэн Лидия Михайловна Волченкова хүтэлбэрилнэ. Хүүгэдэй хонгор һайхан сэдьхэлдэ искусствада шүтэлгын нангин ошо бадараажа, хожомынь мэргэжэлтэ артистнар болоогүйшье һаа, һайн ном, һайхан хүгжэм сэгнэжэ шададаг хүнүүд болохоор шабинараа тэрэ хүмүүжүүлдэг. Ээлжээтэ зүжэгтэнь хабаадаха куклануудые, сценын шэмэглэлые үхибүүд ехэнхи ушарта ооһэдоо бэлдэдэг. Хэдыхэн лэ зүжэгэйнгөө шэмэглэлые театрайхид мэргэжэлтэ театрһаа бэлэн зандань абаһан юм.

Үхибүүд театртаа дуратай даа! Хэды олониинь һургуулияа дүүргээд, сэрэгэй алба хэһэн хойноо гү, али институтда һуража байха үедөө, «Булагханаа» эрьехэеэ ерэдэг гээшэб... Тэрэ тоодо театрай гимные зохёоһон А. Серебренниковые, С. Смолиниие, А. Томских, бусадые нэрлэхээр. Театрай «ехэшүүлэй» бүлэгтэ С. Киселев, Е. Емшанов, О. Лушникова, О. Волченкова, Н. Стоянов түрүүтэй аха классуудай һурагшад эдэбхитэй хүдэлжэ байнхай.

Үхибүүдэй «Булагханда» ябажа, театрта гүнзэгы ехээр дурладагые үшөө нэгэ ушар гэршэлнэ. Тэрэ юуб гэбэл, арадай театрай гэшүүд мэргэжэлтэ артистнар болохоёо тэгүүлжэ, театральна училищинуудта, институдуудта һурахаяа ородог байна. Жэшээлбэл, Ю. Филонов Н. Глушко хоёр Эрхүүгэй искусствын училищиие дүүргээд, тэрэл мэргэжэлээрээ Ленинградай гүрэнэй театрай, хүгжэмэй ба кинематографиин институтда һурахаяа оронхой. 1983 ондо мүн лэ Эрхүүгэй училищида Г. Федотова һурахаяа ороо. Тэдэнэй жэшээе дагаха хүсэлтэй зон «Булагханай» бүридэлдэ үшөөшье олон бии...

Театрайнгаа труппын үдэр ерэхэ бүри ургажа байгаашье һаа, Лидия Михайловна бишыхан залайнгаа үүдые хаахаяа һананагүй. «Дуратай хүнүүд ерэжэл байг лэ! Бүришье һонирхолтойгоор ажаһуудаг болохобди. Репертуарнай үргэдхэхэ. Тиигээдшье хүдөөгөөр гастрольдо гарахамнай бэлэн болохо», — гэжэ тэрэ һанамжалха юм.— Ардасан, Загастай гү, али Харганашье байг, хаа хаанагүй хүнүүд бишыхан зүжэгшэдые хүлеэнэ бшуу».

Зүб даа, театрайхидай зүжэг бүхэниие хүнүүд һайндэр мэтээр хүлеэдэг. Сэдьхэлдэнь түрэһэн баяр баясхалангай үгэнүүдые театрай зузаан дэбтэр соо заатагүй орхихые оролдодог. 1984 оной май һарада коллективай өөрын сценэтэй болоходо, нютагай зон булта—ехэ, багагүй баясаа һэн. Театрай эдэбхитэдэй үнинэй һанал хүсэлдэжэ, зохёохы ажалаа тэдэнэр шэнэ хүсэтэйгөөр үргэлжэлүүлэө. «Арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэеэ театрайхид мүнөөшье жэлдэ батадхахые хүсэнэ.

А. ПОЛИТОВ,
театр шэнжэлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Простоквашино нютагай гурбан» гэһэн зүжэгһөө хэһэг.

КИНО ХАРАГШАДАЙ АНХ...

Улаан-Үдэ хотын «Прогресс» кинотеатрай х... хроникально-баримтата фильмүүд январиин 6-... дажа эхилбэ. Энэ ушараар нээлгын баяр... КПСС-эй Советскэ райкомой агитаци болон п... һагые аагша А. А. Хантаев тэндэ үгэ хэлэһэн... суглараагшадай һонорто «Ю. В. Андропов. Аж... даһанууд» гэһэн баримтата фильм харуулагдаа.

Тиигэжэ тус кинотеатрай Ногоон зал соо ... римтата фильмүүд саг үргэлжэ харуулагдадаг... Вторник, среда, четверг бүхэнэй 18 час 10 ... доторнай, мүн хилын саана боложо байһан ни... һүүлшын үйлэ хэрэгүүд, арадай ажахын хүгжэл... асуудалнуудаар фильмүүдые хараха арга олго...

«ЛИТЕРАТУРНА РОССИН...

Буряадай АССР-эй республиканска шангай лауреат, «Байгал» журналай ахамад редактор, уран зохёолшо Сергей Цырендоржиевта РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин болон Москвагай уран зохёолшодой эмхиин үмэнэһөө долоон хоног бүри гаргагдадаг «Литературная Россия» газетын жэлэй шан олгогдобо гэһэн баярта мэдээсэл һаяхан Москваһаа абтаба.

«Литературная Россия» газетын ахамад редактор, уран зохёолшо, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь Михаил Макарович Колосовой амаршалга соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Хүндэтэ Сергей Сультимович! 1985 ондо толилогдоһон «Янгар» (В. Корнаковой... рассказайтнай ... ратурная Росс... жэлэй шангай ... доһонтой дашар... най редакционно... ниие баяртайга... на».

Үнгэрэгшэ ж... «Литературная ... тэдэ дунда зэр... ран авторай рас... доһон байгаа. Т... гурбан хүндэ дур... олгогдобо. Тэдэ... най уран зохёо... бшуу.

Түбэй литерат... шанда хүртэһэн ... доржиевые халу... шалаад, саашан... үшөө үндэр амж...

Б. ЖА...

ВОЛГО ШАДАРАЙ ХОТОНУУДААР

Эдэ үдэрнүүдтэ Буряадай гүрэнэй филармониин «Сэлэнгэ» гэжэ дуу, хатарай эстрадна ансамбль утын аяншалгада гараба. Тэдэнэр Волгоградта гастролёо эхилээд, Саратов, Куйбышев, Казань, Йошкар-Ола гэхэ мэтын Волго шадарай томо-томо хотонуудта концертнүүдые харуулха юм.

«Сэлэнгын» концертнэ программа һонирхолтой. Совет, тэрэ тоодо буряад композиторнуудай дуунууд, мүнөө үеын хатар олоор гүйсэдхэгдэхэ байна. Залуу дуушад Е. Базарова, Г. Бадлуева, А. Банзаров гэгшэд, тиихэдэ Л. Хогоева, Г. Куклин түрүүтэй хатаршад олон харагшадай магтаалда хүртэхэ байха.

Ансамблиие бэлигтэй залуу артист А. Бутуханов хүтэлбэрилнэ.

А. АНДРЕЕВ,
Буряадай гүрэнэй филармониин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

ШЭНЭ З...

Мэдээжэ драм... цист Л. Жуховиц... доол хоёр долоо... һэн туужын уд... ород драматичес... коллектив зүжэ... эхилбэ. «Хоёр д... гой амраг» гэжэ... зүжэгые режиссё... сандров найруула... нын шэмэглэлые ... мад уран зураа... түхеэрээ.

...Юрэл саг ү... рилготойгоор Хар... һон хоёрто хүлэ... дуран хүрэжэ ер... хы юумэндэ енгү... дажа һурашаһан ... рэниие саг соогоо... Гуниггайшаг энэ ... райхид бидэндэ ... яаралгүйхэнөөр хэ... -эй гол рольнууди... пуу артистнар Л. ... Сергияков гэгшэд ... хадаа тэдэнэй түрү... салгатай рольнууд... лохо юм.

Б. Д...

НОМОЙ ТАЛ

РЕВОЛЮЦИ ТУХАЙ ТУУЖА

Москвагай «Художественная литература» хэблэл Галина Колесниковагай «Зарница» гэжэ номые хэблэлдэ бэлдэбэ. Тэрэнь 1986 оной хабар барлагдаха юм.

Монголой арадай революцида бэлэдхэл тухай, мүн шэнэ ажабайлал зохёон байгуулхадань аха дүү монгол нүхэдтөө совет хүн зоной яажа туһалһан тухай энэ тууажа домоглоно.

Аха дүү монгол ба совет арадуудай хани барисаанай яажа мүндэлһэн тухай тууажа соо баһал хэлэгдэнэ.

Москва.

Н. КОСЕНКОВА.

АЛАС-ДУРНЫН АРТИСТНАР —МАНАЙ АЙЛШАД

Хабаровскын филармониин «Алас-Дурна» гэжэ концертнэ ансамбль эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай айлшан болобо. Аяар 60 хүнһөө бүридэһэн зохёохы энэ коллектив томохон эстрадна оркестртэй, дуунай, ба балетнэ бүлэгүүдтэй юм. Оройдоол долоон жэлэй саана байгуулагдаһаншье һаа, «Алас-Дурна» оронойнгоо хизаар, нютаг бүхэнөөр аяншалһан, Чехословаки, Дани гүрэнүүдтэ уригдажа ошоһон байна.

— Харин энэ удаа домог суута Байгалай үмэнэхи нютагта хүрэжэ ерэһэндээ баяртайбди, — гэжэ ансамблиин директор В. Н. Галушин хөөрэнэ. — Ерэһэн үдэртөө Новоселенгинск зорижо ошообди. Түүхэтэ газарнуудтайнь танилсаабди. Зониинь бидэниие хүндэмүүшэ һайхан... уттаа. Мүнөө үдэшэндөө Улаан-Үдэдэ түрүүшынгээ концерт үгэхэмнай. Программадамнай совет, тэрэ тоодо нютагаймнай композиторнуудай зохёолнууд, нивх, нанай яһатанай аялга дуунууд, эстрадна номернууд оролсоно. Танай харагшадые урмашуулан баясуулха һанаан биил гээшэ.

Дуу, хатарай ансамбльнуудай дунда соносхогдоһон бүхэроссин конкурс-харалгын түсэбэй ёһоор «Алас-Дурнын» тус гастроль үнгэрнэ. Эндэһээ тэдэнэр Красноярска хизаар руу шэглэхэ юм.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

ЯНВАРИИН КИНОАФИША

ДАЙН ТУШАА ҮШӨӨ ДАХИН

Элдэб дайн тушаа темэдэ үшөө дахин зорюулагдаһан олон янзын жанрай кинофильмнүүд январь һарын репертуарые шэмэглэхэ. Нэн түрүүн Москвагай XIV кинофестивалиин Алтан шанда хүртэһэн «Иди и смотри» («Мосфильм болон «Беларусьфильм» киностудинууд) гэһэн фильмые тэмдэглэхээр. Энэ картина юрынхеэр нэрлэгдэнхэй. Гэбэшье, «Ошыш — харыш!» — гэһэн захиралта шэнгеэр дуулдаһан сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүд хүн бүхэнэй ухаанда хадуугдамаар байна. «Харыш, хайшан гэжэ хүнүүдые аланаб, амидыгаар галданаб, зобооноб! Харыш, юун гээшэб Хатынь, Гитлерэй байгуулһан тамын орон, бүхы хүнүүдтэеэ галдуулһан 628 белорус тосхон!..»

«Би энэ фильмые найруулан табихадаа, дайн тухай, тэрэнэй асардаг зоболон, уйдхар гашуудал тухай хүнүүдтэ дахин һануулха хүсэлтэйб», — гэжэ фильмын режиссёр Элем Климов хөөрэнэ. 80-яад онуудта ажаһууһан хүнүүд термоядерна дайе сараха зэргэтэй гэжэ энэ фильм-дохёо, фильм-һэргылэлгэ уряална. Фильмын гол герой— хүдөөгэй хүбүүн, эдир партизан Флёра гитлеровецүүдэй зэрлиг аяг аашануудые бэе дээрээ үзэнэ. Фашис булимтарагшадай урдаһаа бодоһон бүхы совет арадай тэмсэлые энэ хүбүүнэй ажабайдалһаа асан тус фильм зураглана. Флёрын ролиие Москвагай нэгэ техническэ мэргэжэлэй училищида һурадаг Алёша Кравченко тон бэрхээр наадаа.

Үнэн болоһон ушарһаа үндэһэлһэн тус фильмын сценариие БССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, мэдээжэ уран зохёолшо Алесь Адамовичтой хамта режиссёр бэшээ юм. Эсэгэ оронoо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Э. Климовэй (тэрэнэй найруулан табиһан фильмүүд «Добро пожаловать или Посторонним вход воспрещен», «Спорт, спорт, спорт», «Прощание», «Агония») табиһан түрүүшын фильм энэнь болоһон байна.

«Самая обаятельная и привлекательная» («Мосфильм» киностуди) гэһэн уянгата кинокомеди социологой дурадхалаар хани нүхэрөө олохо гэжэ оролдоһон басаганай хуби заяан тухай хөөрэнэ. Олондо мэдээжэ болоһон актёрнууд фильмдэ хабаадана.

Илангаяа Надиин образые Ирина Муравьева («Москва слезам не верит», «Карнавал» гэһэн фильмүүдтэ наадаһан) тон һонирхолтойгоор зураглан харуулжа шадаа: тиимэһээнь алишье талаараа этигэмэ, гүнзэгы удхатай роль болоо. Ялас гэмэ хурса образтой — социолог Сусаннатай актриса Татьяна Васильева бидэниие танилсуулна. Мүнөө үеын эхэнэрэй образые тон һонирхолтойгоор тэрэ байгуулна гэжэ тэмдэглэхээр. Гэршэлэн мэдээжэ актернууд Леонид Куравлев, Михаил Кокшенов, Александр Абдулов, Лариса Удовиченко, Людмила Иванова, Александр Ширвиндт гэгшэд тус фильмдэ хабаадана. Залуу режиссер Геральд Бежанов шог ёгтото фильм соогоо хүнэй гансаардалга, хубиин жаргал тухай урин дулаанаар домоглоно. «Мосфильм» киностудида «Зимний вечер в Гаграх» гэһэн хүгжэмтэ фильм табигдаа. Анхандаа мэдээжэ хатаршан байһан, харин мүнөө үедэ эстрадно-хатарай ансамблиин юрын репетитор, үбгэрһэн, гансаардаһан хүнэй хуби заяан тухай энэ фильм хөөрэнэ. Режиссёр К. Шахназаров, найруулан бэшэгшэ А. Бородянский, композитор А. Кролл гэгшэд хамтын хүдэлмэриин үрдэнь энэ эхэ амжалта, үрэ дүн түйлаа һэн. «Мы из джаза» гэһэн хүхюун зугаата комеди тэдэнэр бүтээгээ бэлэй. Тэдэнэй шэнэ хүдэлмэри баһа хүгжэмтэ кинокартина, фильмын геройнууд баһал эстрадын актёрнууд юм.

«Пароль знали двое» (А. Довженкын нэрэмжэтэ киностуди) гэһэн түүхэтэ-революционно лентэ «Преодоление» гэжэ фильмын үргэлжэлэл болоно. Украинын чекистнүүдэй ангиин дайсадтай хэһэн тэмсэл фильмын гол темые тайлбарилна. Хани нүхэрынь болоһон комиссарай туһаар анхандаа графиня байһан, һүүлдэнь Совет республикын ёһотой эрхэтэн болоһон Ирина Кабардинагай хуби заяан кино-харагшадай анхаралда табигдана. Хүлеэгдээгүй, һонирхолтой ушаралта ябадалнууд энэ фильм соо олон. Энэ кинофильм мэдээжэ украин уран зохёолшо, журналист Михаил Канюки режиссёр Николай Литус хоёрой хамтын хүдэлмэри юм. Ирина Кабардина, Андрей Славинскиин рольнуудта бултанда мэдээжэ болоһон артистнууд Ирина Алфёрова, Аристарх Ливанов гэгшэд наадаба.

Георгиевско трактадые батальһаар 200 жэлэй ойдо «Багратион» («Мосфильм» киностуди ба «Грузия-фильм») гэжэ фильм зорюулагдаа. Гол рольдо наадаһан Гиули Чохонелидзе гэгшэ Караман Мчеладзетэй энэ фильмые найруулан табиһан байна. Сценариень В. Соловьев зохёон бэшээ.

Һонирхолтой юумэниинь гэхэдэ, 20-ёод жэлэй саана В. Соловьевой сценаряар мэдээжэ режиссер С. Бондарчугай фильм табихада, уранхай Гиули Чохонелидзе Багратионой ролиие гүйсэдхээ бэлэй.

«Багратион» гэжэ фильм грузиин арадай баатар хүбүүндэ, гайхамшагта полководецто зорюулагдана. Тэрэнэй образ грузин болон ород арадуудай таһаршагүй холбоо барисаанай нангин һүлдэ боложо үгэнэ.

Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин буулгаһан үзэл сурталай-политическэ удхатай «Сделка» гэжэ фильмын үйлэ хэрэгүүд Урда Америкын гүрэнүүдэй нэгэндэ болоно. Демократиин, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл тухай хөөрэһэн энэ фильм (режиссёр М. Ведышевай түрүүшын фильм) харагшадые һонирхуулха байха.

Эстониин кинематографистнуудай найруулан табиһан «Во времена волчьих законов» гэһэн түүхэтэ-ушаралта ябадалай шэнжэтэй фильм харагшадые зуун жэлнүүдэй гүн руу абаашана. Энэ фильм-домог, фильм-үльгэр соо үнэн болоһон үйлэ хэрэгүүд, онтохонойшье үзэгдэлнүүд, дуран тухай уянгата түүхэшье бии. Бүхэсоюзна болон Уласхоорондын кинофестивальнуудта шагналда хүртэһэн «Гнездо на ветру» гэһэн фильмын, мүн «Коррида», «Реквием» гэжэ кинофильмнүүдэй режиссер Олав Неуланда энэ түүхэтэ лентэ найруулһан байна.

Домогто барилдаашадта — казах баатар Хаджи Мукан ород бүхэ Иван Поддубный хоёрой хани нүхэсэлдэ «Знай наших!» гэһэн фильмээ Алма-Атын киностуди зорюулаа.

«Волны умирают на берегу» («Киргизфильм») гэжэ фильм хүн бүхэн Эхэ орондоо үнэн сэхэ байха ёһотой гэжэ һануулна.

Харин гүрэнүүдэй буулгаһан «Конвой» (США), «Большая прогулка» (Франция) гэһэн фильмүүд энэ һара соо харуулагдаха байна.

В. ПАВЛОВА,
Буряадай АССР-эй Госкиногой ахамад редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Иди и смотри» гэһэн фильмһээ хэһэг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 —Концертын залда—һурагшад. 10.30—Баримтата фильм. 10.50 — Гүрэнэй Г. Веревкын нэрэмжэтэ академическэ украин габьяата хорой концерт. 11.25 — «В горах Кавказа» — уран һайханай фильм. 12.25 — Шэнэ һонин (12.30 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 15.45 — «Ород хэлэн». 16.15—[illegible] 16.45—«Джура —охотник из Мин-Архара». 5-дахи, 6-дахи сери.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Шэнэ һонин (буряадаар). 19.10—Буряад хэлэнэй хэшээл. 19.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Духовой оркестр наадаха. 21.10 — Фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпионат. 21.35—Телефильмнүүдэй бүхэсоюзна XI фестивалиин шанда хүртэһэн «Колыбельная с куклой» фильм. (Эрхүү). 22.00—«Время». 22.35 — Фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпионат. 00.35—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35 — «Мексиканец» — уран һайханай фильм. 11.00 — Эдир геологуудай викторинын дүнгүүд тушаа. 11.30—Инструментальна ансамблиин концерт. 12.00 — Мультфильмнүүд. 12.20 —Фильм-концерт. 12.55 —«Одно прекрасное детство»—үхибүүдтэ фильм. 14.05 —Англи хэлэн. 14.35—Пермиин гүрэнэй хореографическа училищиин концерт. 15.40 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». 16.10 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Номой далай руу аяншалга».

Москва. 19.00 — «Түрүүгэшэ» — телеочерк. 19.15—Архидалин хорон тухай эрдэм дэл-

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-59-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-82-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-0318. Заказ № 8. Индекс 04649